

INSETE

Εκπόνηση Μελέτης / Εμπειρογνωμοσύνης με τίτλο: «Συνθετική μελέτη για τον Ναυτικό Τουρισμό (yachting, κρουαζιέρα και ακτοπλοΐα)»

στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου 1 της Πράξης «Ενίσχυση της θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας του ΣΕΤΕ» με κωδικό MIS 5000993, η οποία έχει ενταχθεί στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

gbr
consulting

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

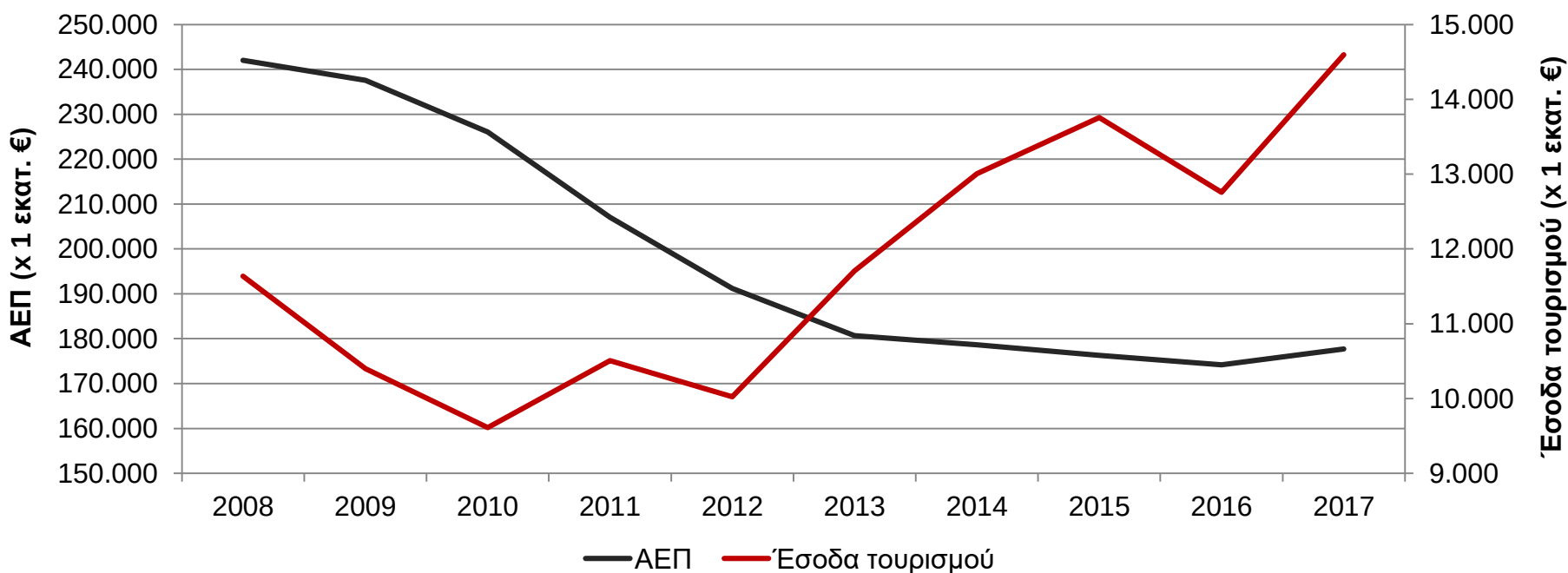

Σελίδα

Εισαγωγή	1
Συμπεράσματα	2
Yachting	3
Κρουαζιέρα	27
Ακτοπλοΐα	38

- ✓ Μετά την ένταξη της Ελλάδας στο Ευρώ και την έκρηξη της οικονομίας, η οικονομία της χώρας κινήθηκε σταδιακά σε έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών φθάνοντας το 2008 το 15% του ΑΕΠ. Από τότε η οικονομία κατέρρευσε και το ΑΕΠ μειώθηκε από € 242 δις το 2008 σε € 174 δις το 2016, παρουσιάζοντας μείωση 27%. Το 2017 το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 2%.
- ✓ Με εξαίρεση τη διετία 2009 - 2010, ο τουρισμός έδειξε ανθεκτικότητα. Τα έσοδα από τον τουρισμό αυξήθηκαν από € 10 δις το 2012 σε € 14 δις το 2017.
- ✓ Σε αυτή τη μελέτη εξετάζουμε τα χαρακτηριστικά του κλάδου του ναυτικού τουρισμού και τη συμβολή του στο ΑΕΠ και στην απασχόληση.

ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές) vs Έσοδα τουρισμού

- ✓ Ο Ναυτικός Τουρισμός, αποτελείται από τον τομέα του yachting, της κρουαζιέρας και της ακτοπλοΐας έχοντας άμεση οικονομική επίδραση € 2.280 εκατ. ή 1,3% του ΑΕΠ με άμεση απασχόληση 22.500 θέσεις εργασίας.
- ✓ Λαμβάνοντας υπόψη τις έμμεσες επιδράσεις, ο συνολικός αντίκτυπος της ελληνικής οικονομίας εκτιμάται μεταξύ € 5 και € 6 δις, αντιπροσωπεύοντας το 2,9% - 3,5% του ΑΕΠ.

Κατηγορία	Άμεση επίπτωση	Άμεση απασχόληση
Yachting	€ 800 εκατ.	11.500
Κρουαζιέρα	€ 580 εκατ.	5.000
Ακτοπλοΐα	€ 900 εκατ.	6.000
Άμεση Επίπτωση	€ 2.280 εκατ.	22.500
ΑΕΠ 2016	€ 174,2 δις	
Ως % ΑΕΠ	1,3%	
Μέσος πολλαπλασιαστής IOBE	2,2	
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 5.016 εκατ.	
Ως % ΑΕΠ	2,9%	
Μέσος πολλαπλασιαστής ΚΕΠΕ	2,65	
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 6.042 εκατ.	
Ως % ΑΕΠ	3,5%	

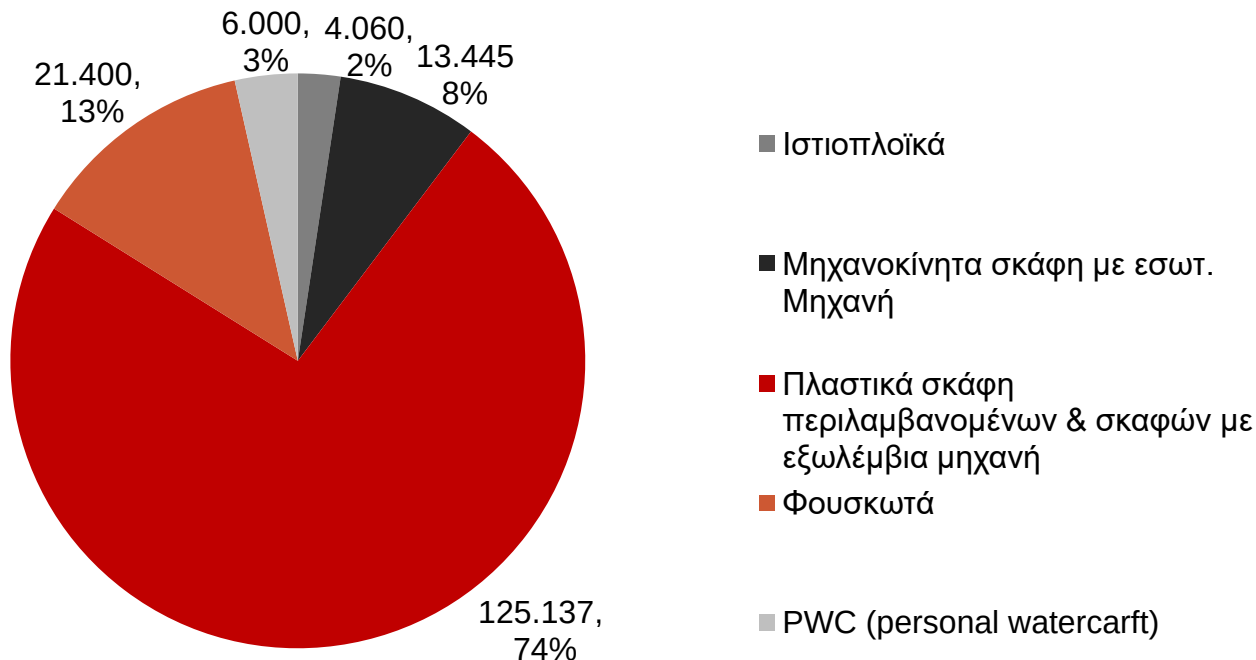
Yachting

- ✓ Σε αυτή την ενότητα αναλύονται οι παρακάτω κατηγορίες:
  - Πλαίσιο διαθέσιμων σκαφών: πόσα σκάφη ανά κατηγορία υπάρχουν στην Ελλάδα;
  - Πωλήσεις νέων
    - σκαφών διαφόρων κατηγοριών
    - μηχανών
    - αξεσουάρ σκαφών και θαλάσσιου εξοπλισμού
  - Εισαγωγές
Στην ανάλυση των οικονομικών επιπτώσεων θα διορθώσουμε τις πωλήσεις με τις εισαγωγές καθώς καθορίζουμε την παραγωγή της ελληνικής οικονομίας και όχι εκείνη μιας ξένης χώρας. Οι εξαγωγές περιλαμβάνονται στις παραπάνω πωλήσεις και συνεπώς δεν αναλύονται περαιτέρω.
  - Δαπάνες από τη χρήση σκαφών
  - Ναύλωση
- ✓ Βάσει των παραπάνω θα υπολογίσουμε τις οικονομικές επιπτώσεις του τομέα yachting στην ελληνική οικονομία.
- ✓ Τέλος, θα προσδιορίσουμε την απασχόληση στο συγκεκριμένο τομέα.

- ✓ Σύμφωνα με τα στοιχεία της ICOMIA υπάρχουν 170.052 σκάφη εκ των οποίων τα 125.137 ανήκουν στην κατηγορία των πλαστικών σκαφών περιλαμβανομένων και των σκαφών με εξωλέμβια μηχανή, ήτοι 74%. Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία είναι τα φουσκωτά σκάφη τα οποία ανέρχονται σε 21.400, αντιπροσωπεύοντας το 13% των σκαφών της Ελλάδας.
- ✓ Όσον αφορά τις οικονομικές επιπτώσεις τη σημαντικότερη θέση κατέχουν τα ιστιοπλοϊκά σκάφη που ανέρχονται σε 4.060 και τα 13.445 μηχανοκίνητα σκάφη με εσωτερική μηχανή, συνολικής δυναμικότητας 17.505 σκάφη.

Κατανομή σκαφών ανά κατηγορία

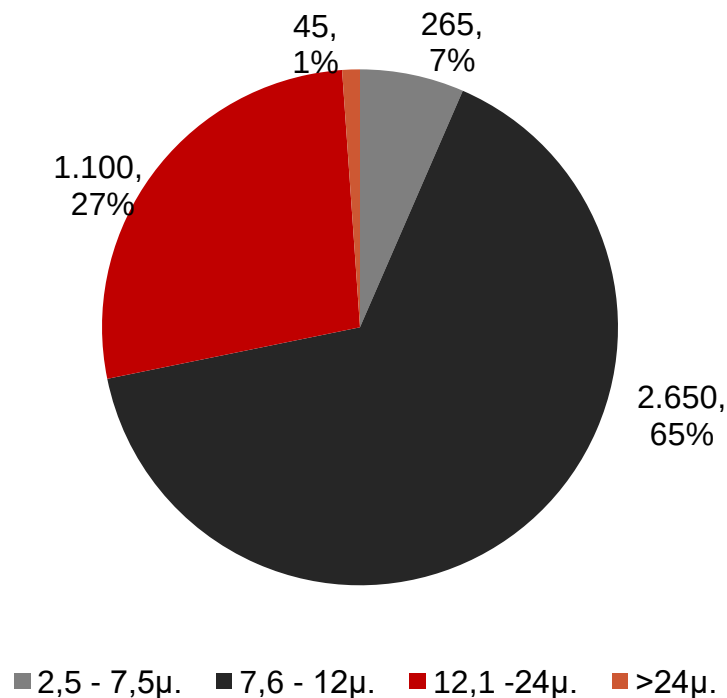

Σκάφη ανά κατηγορία

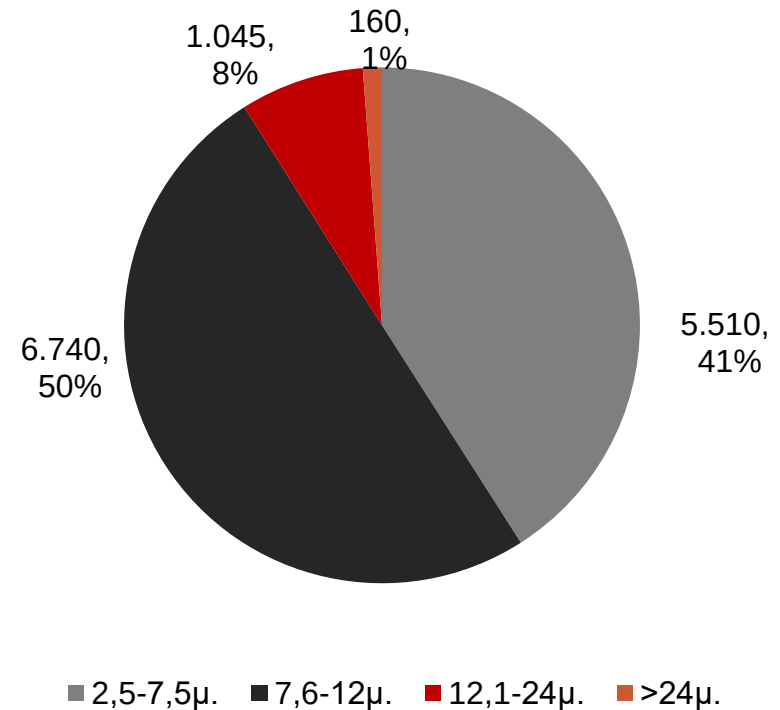
Ιστιοπλοϊκά & μηχανοκίνητα με βάση το μήκος

- ✓ Το μεγαλύτερο μερίδιο των ιστιοπλοϊκών κατέχουν τα σκάφη μήκους 7,6 -12μ, ακολουθούν τα σκάφη μήκους μεταξύ 12,1 - 24μ. Οι δύο κατηγορίες μαζί αντιπροσωπεύουν το 92% του συνόλου.
- ✓ Στα μηχανοκίνητα σκάφη με εσωτερική μηχανή, το μεγαλύτερο μερίδιο έχουν τα σκάφη μήκους 7,6 - 12μ και ακολουθούν τα σκάφη μήκους 2,5 - 7,5μ., αντιπροσωπεύοντας μαζί το 91% της συγκεκριμένης αγοράς.

Ιστιοπλοϊκά με βάση το μήκος

Μηχανοκίνητα με βάση το μήκος

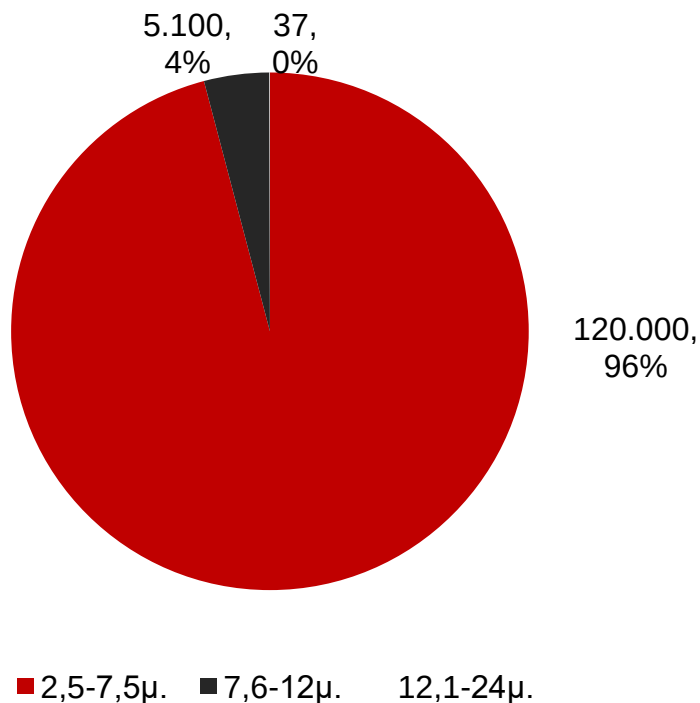

Σκάφη ανά κατηγορία

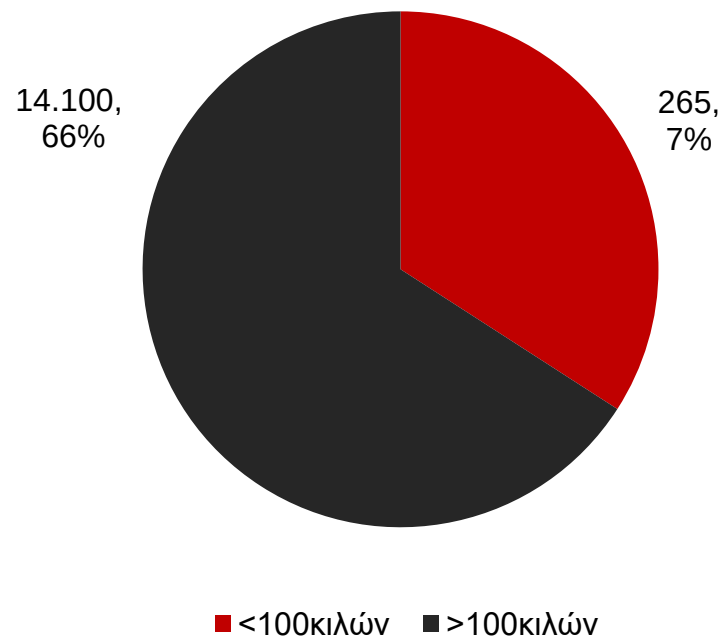
Πλαστικά σκάφη με βάση το μήκος & φουσκωτά με βάση τα κιλά

- ✓ Η συντριπτική πλειοψηφία των άκαμπτων σκαφών, συμπεριλαμβανομένων των εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών (96%), είναι μήκους 2,5 - 7,5μ., ενώ η πλειοψηφία των φουσκωτών σκαφών είναι μικρότερη από 100 κιλά.
- ✓ Οι δύο αυτές κατηγορίες δεν χρησιμοποιούν μαρίνες γενικά. Η επίδραση των άκαμπτων σκάφη, συμπεριλαμβανομένων των εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών, στην οικονομία είναι οι δαπάνες τους σε καύσιμα.

Πλαστικά σκάφη με βάση το μήκος

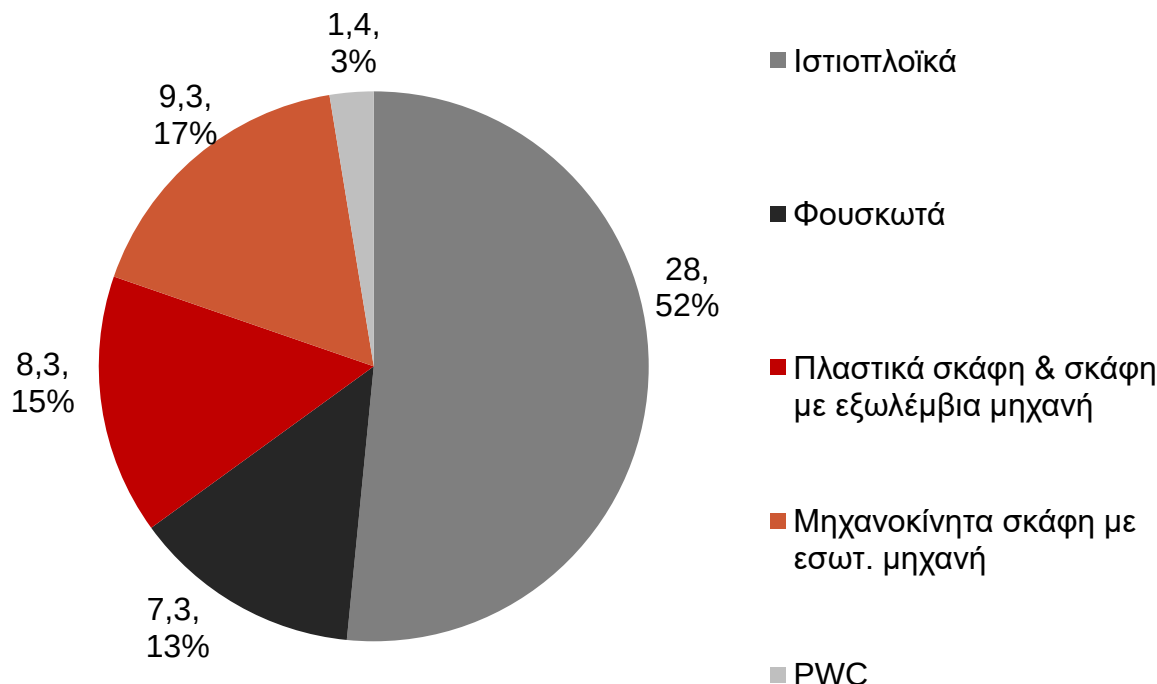
Φουσκωτά με βάση τα κιλά

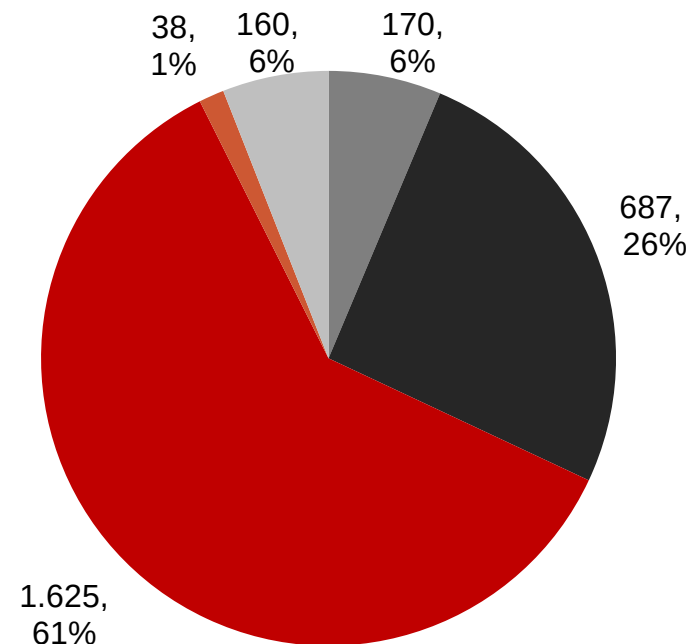
Πωλήσεις σκαφών ανά κατηγορία

- ✓ Οι συνολικές πωλήσεις σκαφών το 2015 ανήλθαν σε € 54,3 εκατ. Περίπου 52% ή € 28 εκατ. προήλθαν από την πώληση 170 ιστιοπλοϊκών το 2015.
- ✓ Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία σε πωλήσεις σκαφών το 2015 ήταν τα πλαστικά σκάφη & τα σκάφη με εξωλέμβια μηχανή με συνολικές πωλήσεις 1.625 σκάφη συνολικής αξίας € 8,3 εκατ. Η συγκεκριμένη κατηγορία αντιπροσωπεύει το 61% όλων των πωληθέντων σκαφών.

Πωλήσεις σε εκατ.€

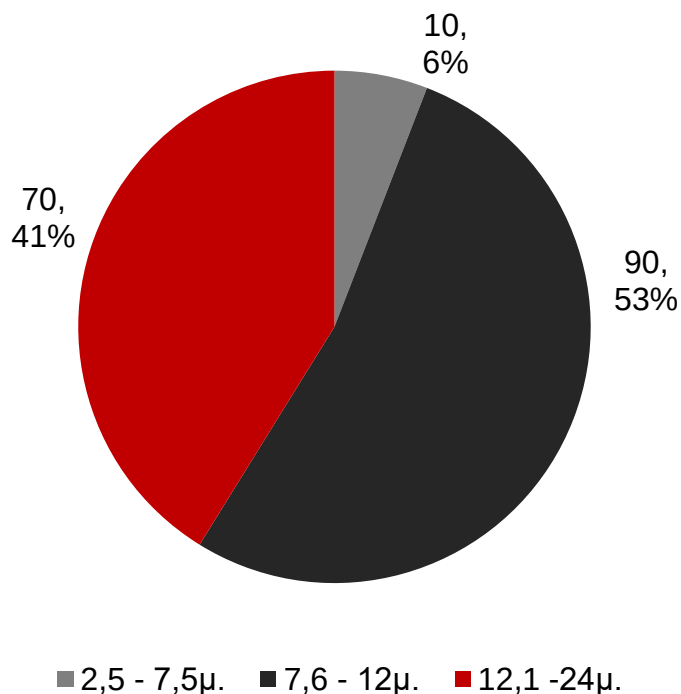

Πωλήσεις σκαφών

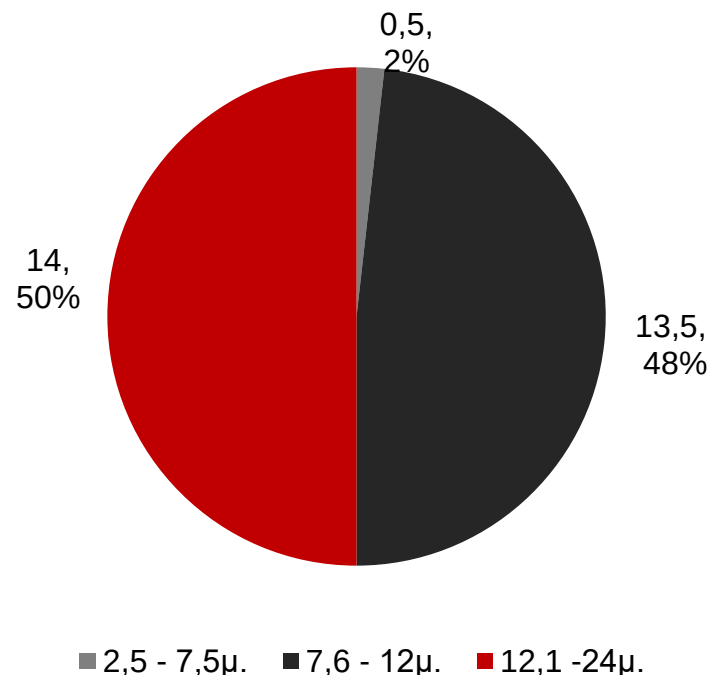

- ✓ Η πλειοψηφία των πωληθέντων ιστιοπλοϊκών είναι μήκους 7,6 - 12μ, αντιπροσωπεύοντας το 53% της κατηγορίας τους. Το συγκεκριμένο μέγεθος σκαφών δημιούργησε έσοδα ύψους € 13,5 εκατ. το 2015 με μερίδιο 48% των συνολικών εσόδων.
- ✓ Δεύτερα σε πωλήσεις έρχονται τα σκάφη μήκους 12,1 - 24μ με πωλήσεις 70 σκαφών και μερίδιο αγοράς 41% το 2015 και με έσοδα € 14 εκατ. που αντιπροσωπεύουν το 50% των πωλήσεων.

Πωλήσεις με βάση τα μέτρα

Πωλήσεις σε εκατ. € με βάση τα μέτρα

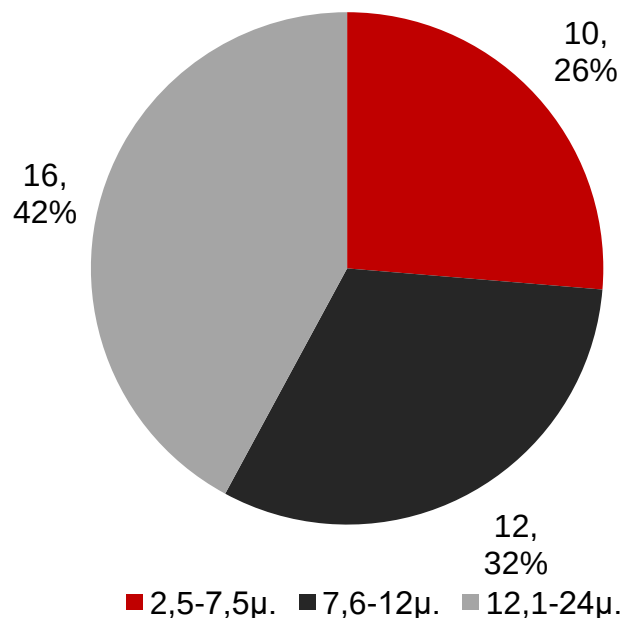

Πωλήσεις σκαφών ανά κατηγορία

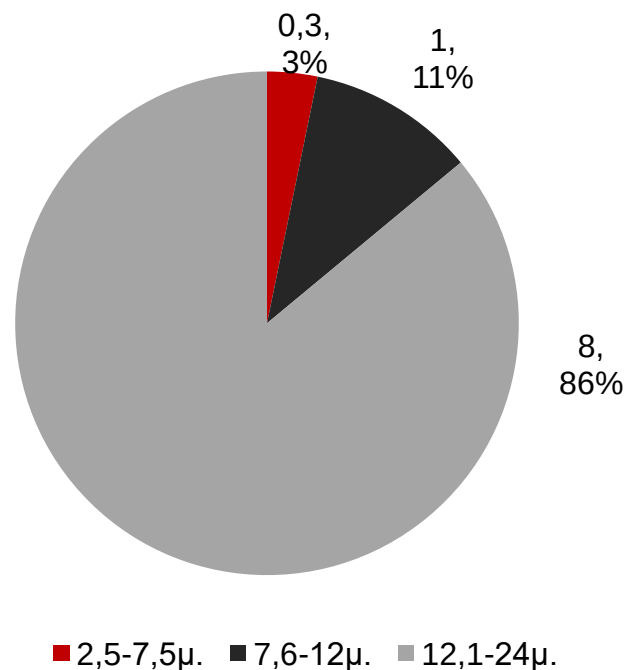
Μηχανοκίνητα σκάφη με εσωτερική μηχανή

- ✓ Από τις συνολικές πωλήσεις των € 9 εκατ. στην κατηγορία των μηχανοκίνητων σκαφών με εσωτερική μηχανή, τα περισσότερα πωληθέντα σκάφη είχαν μήκος μεταξύ 12,1 - 24μ και ακολούθησαν τα σκάφη μήκους 7,6 - 12μ, με μερίδιο αγοράς 42% και 32% αντίστοιχα.
- ✓ Όσον αφορά τις πωλήσεις το 86% του συνόλου προέρχεται από τα μεγάλα σκάφη μήκους 12,1 - 24μ.

Πωλήσεις με βάση τα μέτρα

Πωλήσεις σε εκατ. € με βάση τα μέτρα

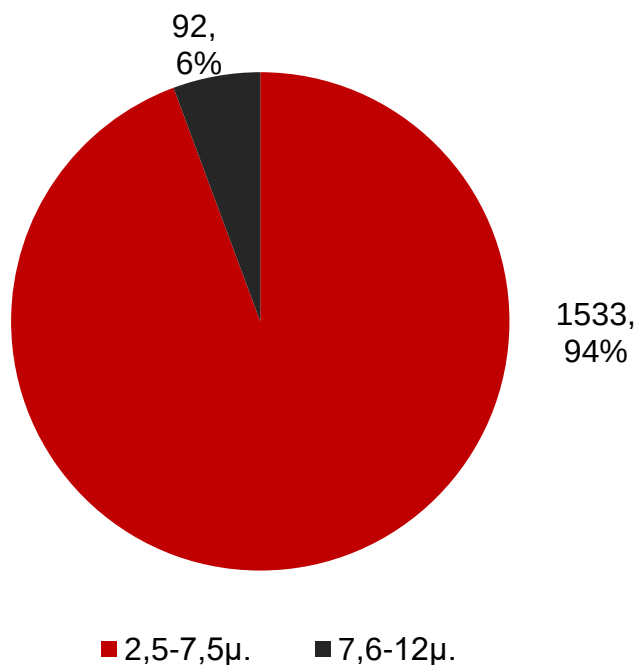

Πωλήσεις σκαφών ανά κατηγορία

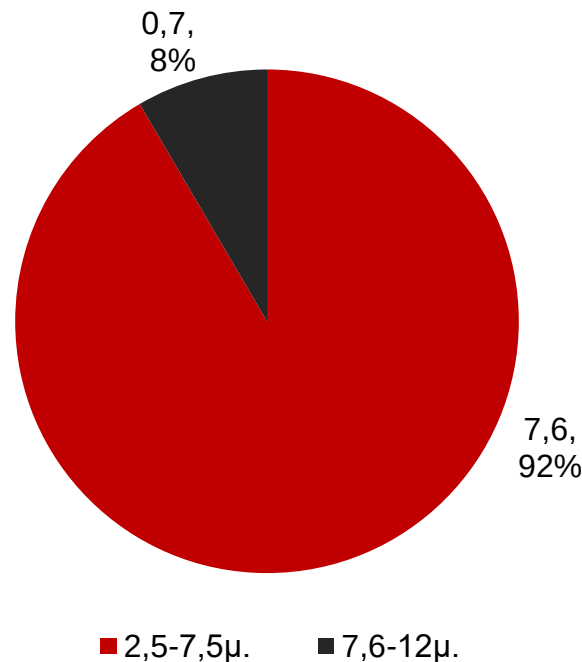
Πλαστικά σκάφη & σκάφη με εξωλέμβια μηχανή

- ✓ Το 2015, 1.533 σκάφη ή το 94% όλων των πωληθέντων σκαφών στην κατηγορία πλαστικών σκαφών & σκαφών με εξωλέμβια μηχανή είχαν μήκος 2,5 - 7,5μ., με συνολικές πωλήσεις € 7,6 εκατ.
- ✓ Στη συγκεκριμένη κατηγορία τα σκάφη μήκους 7,6 -12μ έχουν μερίδιο μόνο 6% από πλευράς πωλήσεων και 8% από πλευράς εσόδων.

Πωλήσεις με βάση τα μέτρα

Πωλήσεις σε εκατ. € με βάση τα μέτρα

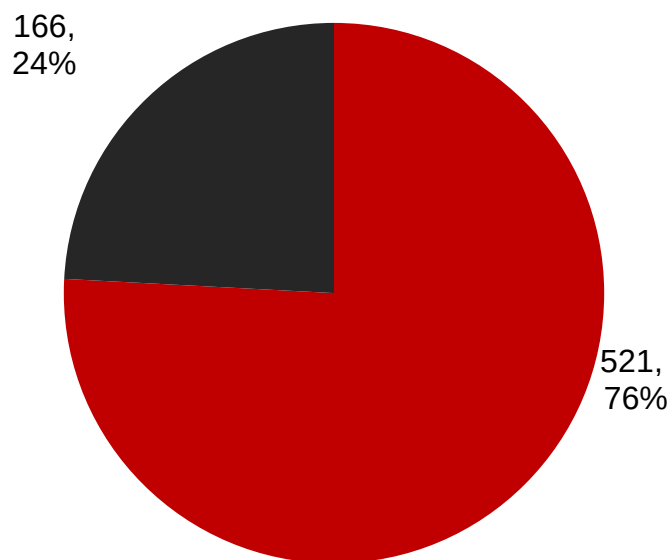

Πωλήσεις σκαφών ανά κατηγορία

Φουσκωτά

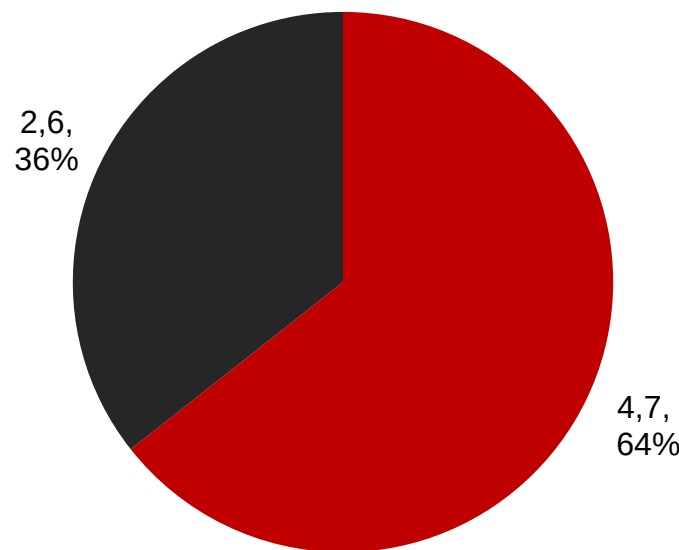
- ✓ Στη κατηγορία των φουσκωτών σκαφών το 76% των πωληθέντων το 2015 ήταν λιγότερο των 100 κιλών, με μερίδιο πωλήσεων 64%, ήτοι € 4,7 εκατ.
- ✓ Το μερίδιο των φουσκωτών σκαφών άνω των 100 κιλών αντιπροσωπεύει το 24% των σκαφών της κατηγορίας του και το 36% των πωλήσεων το 2015.

Πωλήσεις με βάση τα κιλά

■ <100κιλών ■ >100κιλών

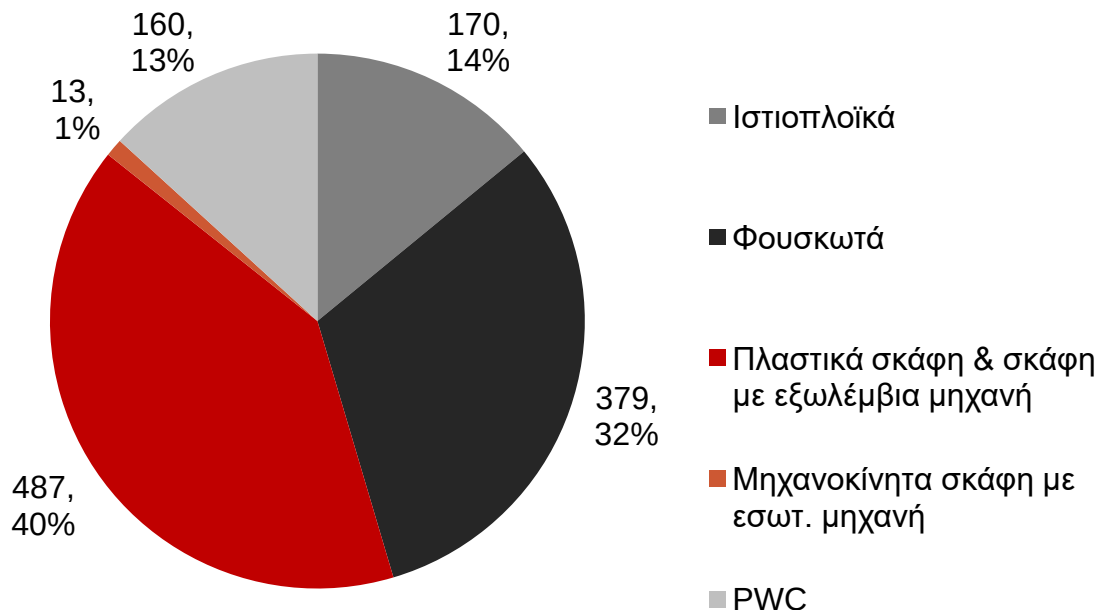
Πωλήσεις σε εκατ. € με βάση τα κιλά

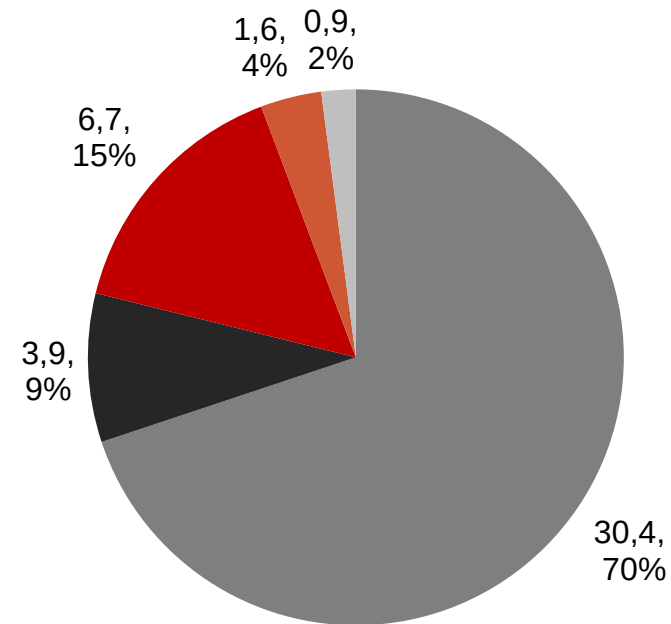
■ <100κιλών ■ >100κιλών

- ✓ Το μεγαλύτερο μερίδιο σε εισαγωγές σκαφών κατέχουν τα πλαστικά σκάφη & τα σκάφη με εξωλέμβια μηχανή με 487 σκάφη και μερίδιο 40%, ακολουθούν τα φουσκωτά με μερίδιο 32% και τα yachts με 14%.
- ✓ Όσον αφορά την αξία εισαγωγής, η κατηγορία των ιστιοπλοϊκών αντιπροσωπεύει το 70% με € 30,4 εκατ. Η συνολική αξία εισαγωγής το 2015 ήταν € 43,5 εκατ.

Εισαγωγές σκαφών

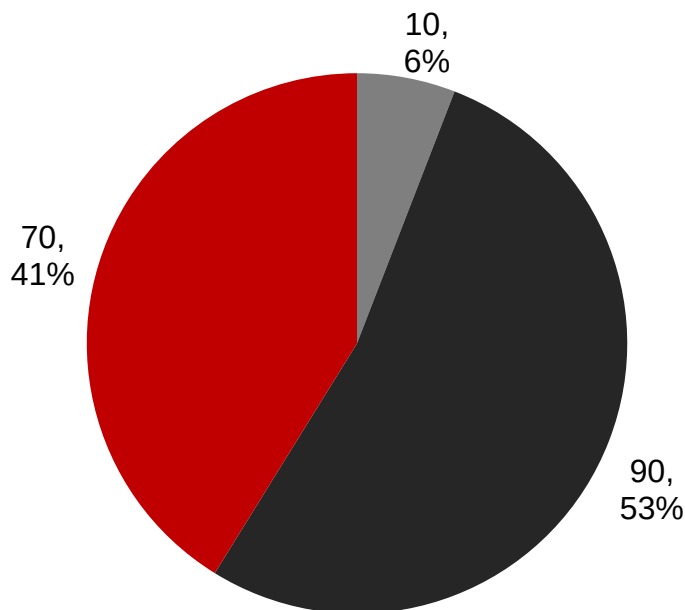

Εισαγωγές σε εκατ. €

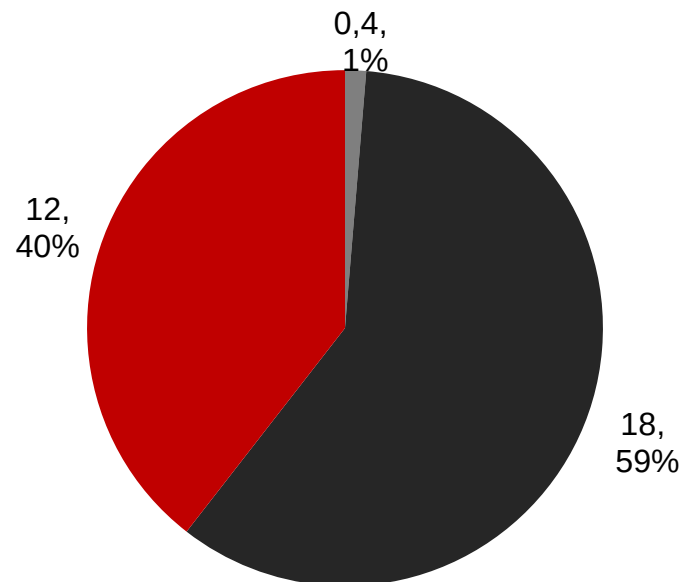
- ✓ Η Ελλάδα δεν διαθέτει παραγωγή ιστιοπλοϊκών. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ICOMIA, οι πωλήσεις των ιστιοπλοϊκών στην Ελλάδα είναι ίσες με τα εισαγωγές των συγκεκριμένων σκαφών, αλλά η αξία εισαγωγής είναι ελαφρώς υψηλότερη από την αξία των πωλήσεων.
- ✓ Βάσει των παραπάνω, η ανάλυση του μήκους των εισαγόμενων ιστιοπλοϊκών είναι ίση με την ανάλυση που παρουσιάστηκε για τις πωλήσεις των ιστιοπλοϊκών.

Εισαγωγές με βάση το μήκος

■ 2,5 - 7,5μ. ■ 7,6 - 12μ. ■ 12,1 - 24μ.

Αξία εισαγωγών σε εκατ. € με βάση το μήκος

■ 2,5 - 7,5μ. ■ 7,6 - 12μ. ■ 12,1 - 24μ.

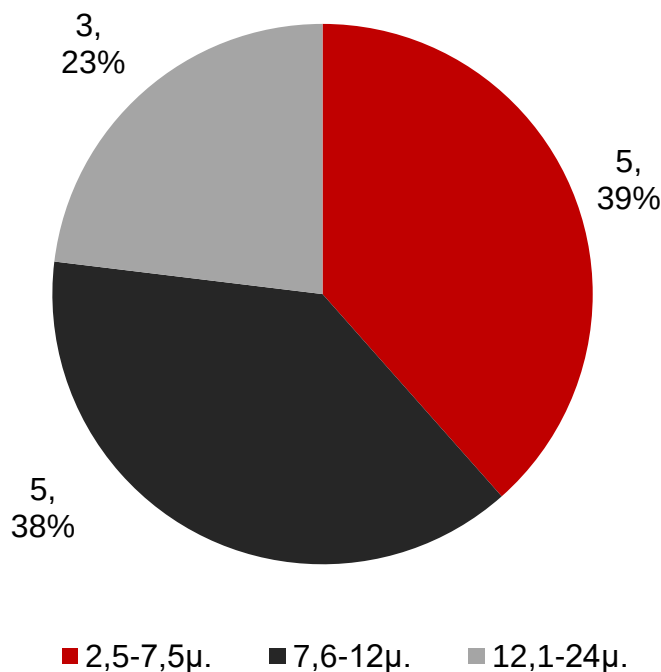

Εισαγωγές σκαφών ανά κατηγορία

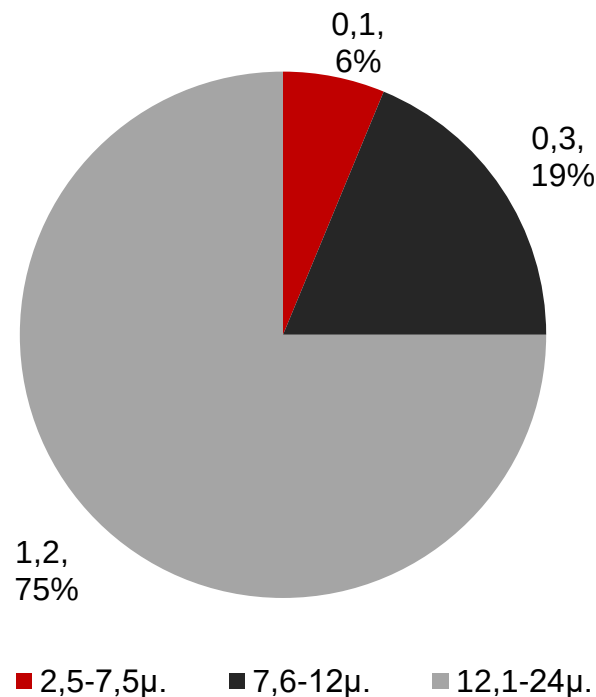
Μηχανοκίνητα σκάφη με εσωτερική μηχανή

- ✓ Στην κατηγορία των μηχανοκίνητων σκαφών με εσωτερική μηχανή η Ελλάδα έχει δική της παραγωγή. Το 2015 έγιναν 13 εισαγωγές σκαφών.
- ✓ Από πλευράς εισαγωγών τη μεγαλύτερη αξία τα σκάφη μήκους μεταξύ 12,1 - 24μ, αντιπροσωπεύοντας με € 1,2 εκατ. περίπου το 75% της συνολικής αξίας εισαγωγής.

Εισαγωγές με βάση το μήκος

Αξία εισαγωγών σε εκατ. € με βάση το μήκος

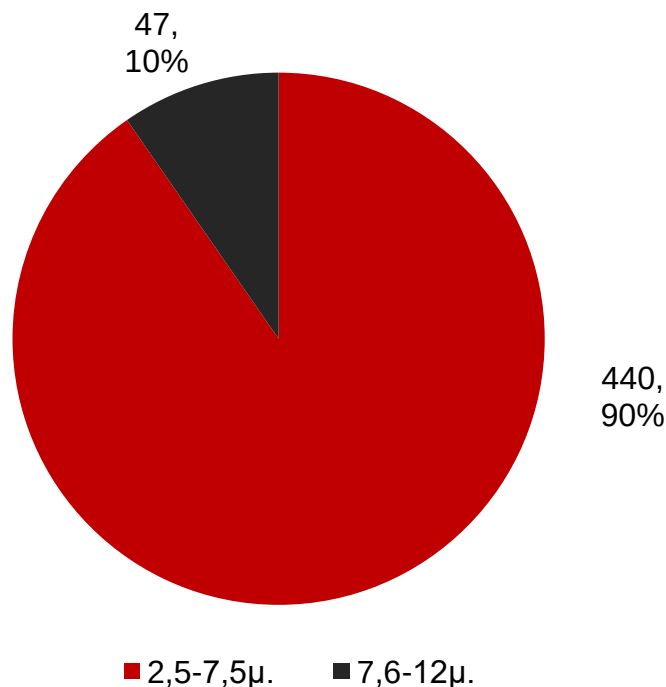

Εισαγωγές σκαφών ανά κατηγορία

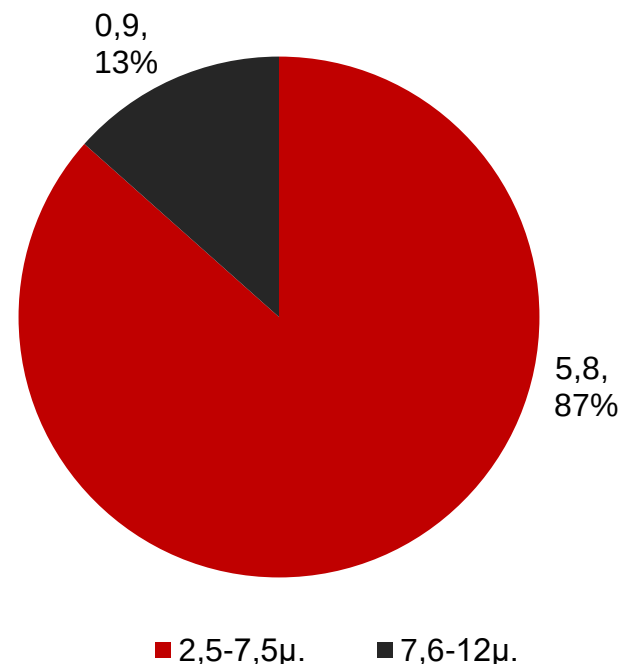
Πλαστικά σκάφη & σκάφη με εξωλέμβια μηχανή

Το 2015 εισήχθησαν 487 πλαστικά σκάφη & σκάφη με εξωλέμβια μηχανή, εκ των οποίων το 90% ήταν μήκους 7,6 –12μ και αξίας € 5,8 εκατ.

Εισαγωγές με βάση το μήκος

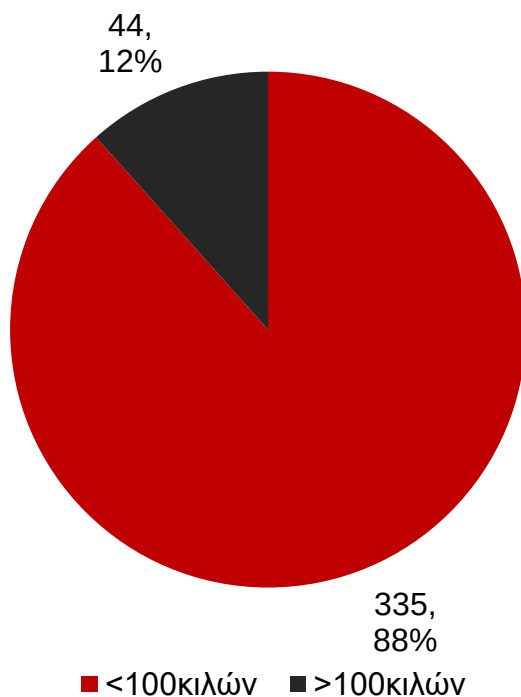

Αξία εισαγωγών σε εκατ. € με βάση το μήκος

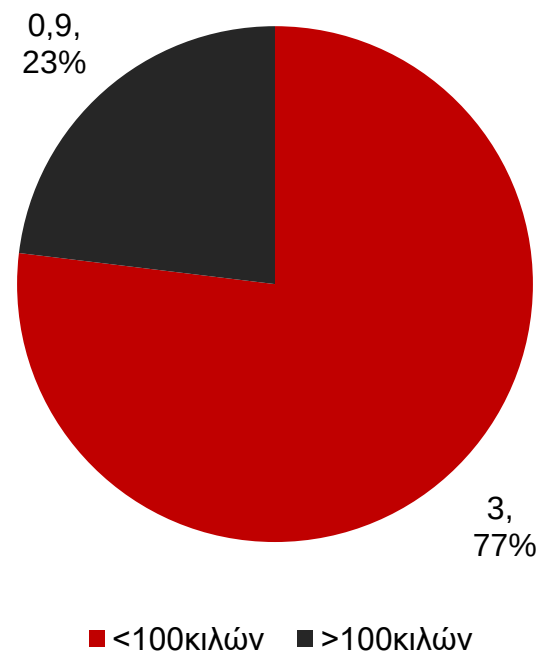

Η συντριπτική πλειοψηφία των εισαγόμενων φουσκωτών είναι της κατηγορίας κάτω των 100 κιλών συνολικής αξίας € 3 εκατ.

Εισαγωγές με βάση τα κιλά

Αξία εισαγωγών σε εκατ. € με βάση τα κιλά

- ✓ Το 2015 πουλήθηκαν περισσότερες από 3.500 μηχανές στην Ελλάδα συνολικής αξίας € 3,8 εκατ. Περίπου το 92% αφορούσε εξωλέμβιες μηχανές. Οι εσωτερικές μηχανές πετρελαίου έκαναν τις περισσότερες πωλήσεις, κυρίως λόγω της υψηλής αξίας πωλήσεων των μεγαλύτερων κινητήρων.
- ✓ Η συνολική αξία εισαγωγής το 2015 ήταν € 2,4 εκατ. καλύπτοντας 273 μηχανές, οι οποίες είναι όλες εσωτερικές με λειτουργία βενζίνης και πετρελαίου.

Πωλήσεις μηχανών

Εισαγωγές μηχανών

Πωλήσεις αξεσουάρ σκαφών & θαλάσσιος εξοπλισμός

- ✓ Η αξία των πωλήσεων σε αξεσουάρ σκαφών και θαλάσσιο εξοπλισμό ήταν € 31 εκατ.
- ✓ Η συνολική αξία εισαγωγής το 2015 ήταν € 26 εκατ.

Πωλήσεις

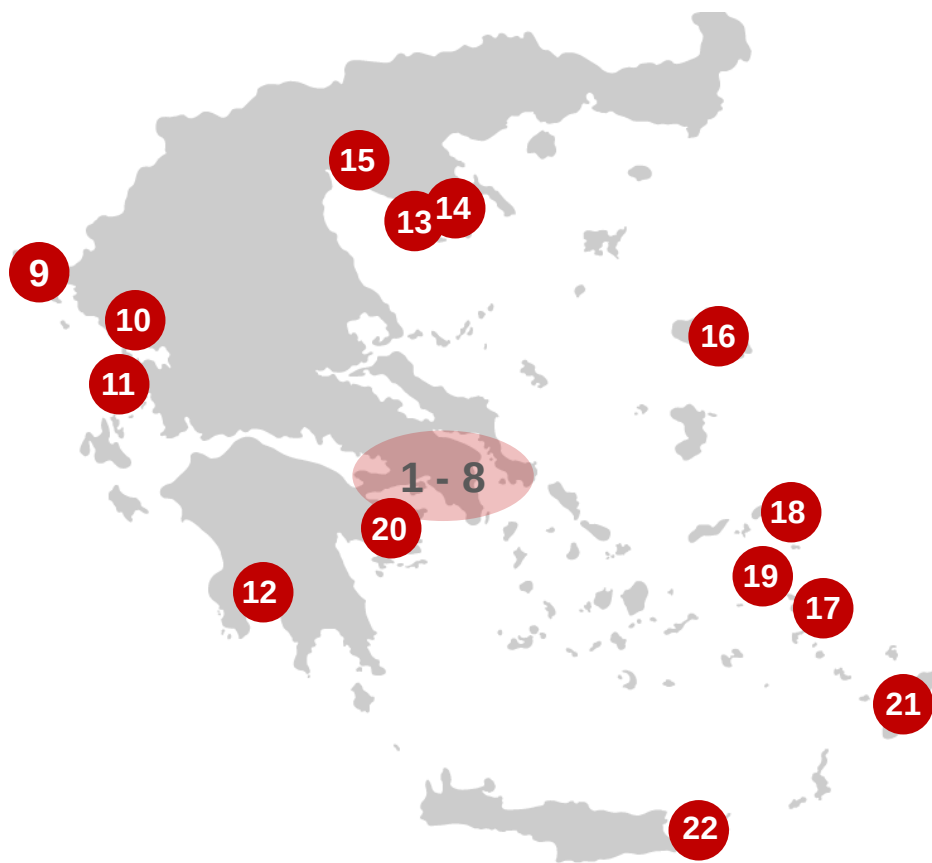
Εισαγωγές

- ✓ Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά η ανάλυση των πωλήσεων και των εισαγωγών:

Κατηγορία	Αξία πωλήσεων (σε εκατ. €)	Αξία εισαγωγών (σε εκατ. €)	Αξία οικονομικής επίδρασης (σε εκατ. €)
Σκάφη	€ 54,3	€ 43,5	€ 10,8
- Ιστιοπλοϊκά	€ 28,0	€ 30,4	€ -2,4
- Μηχανοκίνητα σκάφη με εσωτερική μηχανή	€ 9,3	€ 1,6	€ 7,7
- Πλαστικά σκάφη & σκάφη με εξωλέμβια μηχανή	€ 8,3	€ 6,7	€ 1,6
- Φουσκωτά	€ 7,3	€ 3,9	€ 3,4
- PWCs	€ 1,4	€ 0,9	€ 0,5
Μηχανές	€ 3,8	€ 2,4	€ 1,4
Αξεσουάρ & θαλάσσιος εξοπλισμός	€ 31,0	€ 26,0	€ 5
Σύνολο	€ 89,1	€ 71,9	€ 17,2

- ✓ Η συνολική οικονομική επίδραση από τις πωλήσεις σκαφών, μηχανών, αξεσουάρ και θαλάσσιου εξοπλισμού σκαφών είναι € 17,2 εκατ.
- ✓ Το μεγαλύτερο συντελεστή αποτελούν οι πωλήσεις των μηχανοκίνητων σκαφών με εσωτερική μηχανή αξίας € 7,7 εκατ., ακολουθεί η κατηγορία των αξεσουάρ & του θαλάσσιου εξοπλισμού με συνεισφορά € 5 εκατ. και οι πωλήσεις φουσκωτών σκαφών με € 3,4 εκατ.

A/A	Μαρίνες	Θέσεις	Μέγιστο επιτρεπόμενο μήκος
1	Άλιμος	1.080	40+μ
2	Ζέα	620	100μ
3	Γλυφάδα	810	-
4	Φλοίσβος	303	70+μ
5	Βουλιαγμένη	115	50μ
6	Φάληρο	130	130μ
7	Λαύριο	680	40+μ
8	Άγιος Κοσμάς	337	80μ
9	Γουβιά	1.235	80μ
10	Κλεοπάτρα	100	45μ
11	Λευκάδα	620	46μ
12	Καλαμάτα	250	25μ
13	Σάνη	215	24μ
14	Πόρτο Καρράς	315	55μ
15	Θεσσαλονίκη	242	27+μ
16	Μυτιλήνη	222	25μ
17	Κως	250	45μ
18	Σάμος	260	50μ
19	Λέρος	220	50μ
20	Μέθανα	70	-
21	Ρόδος	600	60μ
22	Άγιος Νικόλαος	250	50μ
Σύνολο		8.924	

Πηγή: ΕΟΤ, Ένωση Μαρίνων Ελλάδος

- ✓ Η Ελλάδα διαθέτει 22 οργανωμένες μαρίνες συνολικής δυναμικότητας 8.924 θέσεων. Η μεγαλύτερη μαρίνα βρίσκεται στη Κέρκυρα στη περιοχή Γουβιά με δυνατότητα ελλιμενισμού 1.235 θέσεις και σκάφη μήκους μέχρι 80μ, ακολουθεί η μαρίνα του Αλίμου με 1.080 θέσεις και δυνατότητα ελλιμενισμού σκαφών 40μ και άνω. Η Αττική διαθέτει 8 οργανωμένες μαρίνες συνολικής δυναμικότητας 4.075 θέσεων. Υπάρχουν 12 μαρίνες με γαλάζια σημαία.
- ✓ Εκτιμάται ότι υπάρχουν συνολικά 13.500 θέσεις ελλιμενισμού, στις οποίες περιλαμβάνονται οι μαρίνες, οι τουριστικοί λιμένες και τα καταφύγια τουριστικών σκαφών.

- ✓ Το 2012 το Πανεπιστήμιο Πειραιώς διενήργησε ανάλυση της θέσης του κλάδου του θαλάσσιου τουρισμού. Η έρευνα βασίστηκε σε 598 ερωτηματολόγια από όλη την Ελλάδα που αντιπροσωπεύουν 598 σκάφη που επιμερίζονται σε μηχανοκίνητα σκάφη (414), ιστιοπλοϊκά (128) και ναυταθλητικά (56). Η μελέτη κάλυψε όλα τα μεγέθη σκαφών, το μεγαλύτερο τμήμα των εξεταζόμενων σκαφών είχε μήκος 4-10μ.
- ✓ Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν την ακόλουθη μέση δαπάνη ανά σκάφος ετησίως που ταξινομείται στα ανελαστικά και ελαστικά έξοδα:

Ανελαστικά Έξοδα	
Συντήρηση	€ 6.790
Ανταλλακτικά	€ 2.260
Ασφαλιστική κάλυψη	€ 1.975
Πιστοποιήσεις	€ 1.010
Σύνολο	€ 12.035

Ελαστικά Έξοδα	
Ελλιμενισμός	€ 5.300
Αποθ. στην ξηρά	€ 1.267
Λιμενικά τέλη	€ 663
Καύσιμα	€ 4.240
Τουρισμός (επισιτισμός εκτός σκάφους, κατάλυμα, διασκέδαση κτλ.)	€ 4.520
Τροφοδοσία	€ 6.282
Σύνολο	€ 22.272

**Ετήσια δαπάνη
ανά σκάφος: € 34.307**

- ✓ Λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν 4.060 ιστιοπλοϊκά και επιπλέον 13.445 μηχανοκίνητα σκάφη επί συνόλου 17.505 σκάφη με συνολικά έξοδα όπως αναλύεται παραπάνω, ο συνολικός οικονομικός αντίκτυπος ανά ιδιοκτησία και χρήση σκαφών εκτιμάται σε € 600 εκατ.

Συνολικός αριθμός σκαφών	Σύνολο εξόδων ανά σκάφος	Συνολικά έξοδα
17.505	34.307€	€ 600 εκατ.

- ✓ Εναλλακτικά, πηγές της αγοράς αναφέρουν τα εξής:
- ✓ Σύμφωνα με την ICOMIA και στατιστικές που πηγάζουν κυρίως από την Ισπανία, οι δαπάνες (ελαστικά + ανελαστικά έξοδα) ανά σκάφος στην Ευρώπη κυμαίνονται από 5 έως 12 φορές το κόστος ελλιμενισμού σε ευρώ (5 για τα μικρότερα σκάφη, 12 για τα μεγαλύτερα σκάφη).
- ✓ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Μαρινών Ελλάδας, στην Ελλάδα οι δαπάνες ελλιμενισμού στις μαρίνες της Ένωσης είναι περίπου € 60 εκατ.
- ✓ Επειδή όμως υπάρχουν και άλλοι τουριστικοί λιμένες, καταφύγια τουριστικών σκαφών και αγκυροβόλια, πολλά εξ' αυτών μη χωροθετημένα και χωρίς άδεια λειτουργίας τουριστικού λιμένα τα οποία βρίσκονται υπό την ευθύνη Λιμενικών Ταμείων, εκτιμούμε ότι τα συνολικά έσοδα από ελλιμενισμούς ξεπερνούν τα € 75 εκατ. Σε σύγκριση με την ανάλυση στην προηγούμενη σελίδα παρουσιάζονται δαπάνες ύψους € 5.300 x 17.505, συνολικής αξίας € 92,7 εκατ.
- ✓ Εάν λοιπόν πάρουμε ως μέσο όρο δαπανών τα € 8 ανά σκάφος ανά € 1 κόστους ελλιμενισμού, βάσει των ισπανικών μελετών, προκύπτει σύνολο δαπανών $75 \times 8 = € 600$ εκατ..

Συνολικές δαπάνες ελλιμενισμού	Δαπάνες για κάθε € ελλιμενισμού	Συνολικά έξοδα
€ 75 εκατ.	€ 8	€ 600 εκατ.

- ✓ Η συγκεκριμένη μέθοδος έχει τα ίδια αποτελέσματα, δηλαδή οικονομικό αντίκτυπο περίπου € 600 εκατ., όσον αφορά τις δαπάνες ιδιοκτησίας και χρήσης των σκαφών.
- ✓ Τέλος, και στις δύο μεθόδους θα πρέπει να υπολογιστούν οι δαπάνες και άλλων πλαστικών σκαφών συμπεριλαμβανομένων & σκαφών με εξωλέμβια μηχανή, των οποίων κύρια έξοδα αποτελούν τα καύσιμα και κάποια συντήρηση, των οποίων η εκτιμώμενη αξία ανέρχεται σε περίπου € 25 εκατ.

Δαπάνες άλλων πλαστικών σκαφών
συμπεριλαμβανομένων εξωλέμβιων

€ 25 εκατ.

- ✓ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία της αγοράς των προς ναύλωση σκαφών στην Ελλάδα.
- ✓ Κάποιοι πηγές αναφέρουν ότι υπάρχουν 3.500 σκάφη στην Ελλάδα προς ναύλωση.
- ✓ Η περίοδος ναύλωσης είναι Απρίλιος – Οκτώβριος.
- ✓ Σύμφωνα με την έρευνα του London School of Economics και του MYBA (The Worldwide Yachting Association) το 2013 η Ελλάδα εισέπραξε μόλις € 158 εκατ. και απασχολούσε 1.600 εργαζόμενους στον κλάδο αυτό.

**Εκτιμώμενη αξία
αγοράς ναυλώσεων**

€ 158 εκατ.

ή € 45.000 ανά σκάφος

- ✓ Συνοπτικά, ο οικονομικός αντίκτυπος του κλάδου yachting εκτιμάται σε € 800 εκατ.
- ✓ Σύνοψη ανά κατηγορία:

Κατηγορία	Αξία
<i>Πωλήσεις νέων σκαφών, μηχανών, αξεσουάρ και θαλάσσιου εξοπλισμού</i>	€ 17 εκατ.
<i>Δαπάνες ιδιοκτησίας & χρήσης σκαφών</i>	€ 625 εκατ.
<i>Ναυλώσεις</i>	€ 158 εκατ.
Άμεση Επίπτωση	€ 800 εκατ.
ΑΕΠ 2017	€ 177,7 δις
Ως % ΑΕΠ	0,45%
Μέσος πολλαπλασιαστής IOBE	2,2
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 1.760 εκατ.
Ως % ΑΕΠ	1%
Μέσος πολλαπλασιαστής ΚΕΠΕ	2,65
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 2.120 εκατ.
Ως % ΑΕΠ	1,2%

- ✓ Σύμφωνα με πηγές της αγοράς, οι συνολικές θέσεις ελλιμενισμού στην Ελλάδα προσφέρουν **550 άμεσα εργαζόμενους στις μαρίνες**.

- ✓ Επιπλέον, η μελέτη του Πανεπιστημίου Πειραιώς δείχνει το πλήρωμα ανά σκάφος και μέγεθος σκάφους:

Μήκος σκάφους	Πληρώματα	Αριθμός σκαφών	Πληρώματα / σκάφος
4-10	55	421	0,13
10 – 15	54	126	0,47
15 – 20	29	18	1,61
20 – 25	30	12	2,5
25+	120	21	5,71

- ✓ Καθώς οι παραπάνω κατηγορίες μήκους δεν ταιριάζουν με τις κατηγορίες της ICOMIA που αναλύσαμε πιο πάνω, κάναμε μια εκτίμηση, βάσει του παραπάνω πίνακα, τον αριθμό σκαφών ανά κατηγορία σκάφους, στην οποία προκύπτει ότι ο συνολικός αριθμός πληρώματος ανέρχεται σε **9.500 άτομα**.

- ✓ Στην αγορά ναύλωσης σκαφών εκτιμάται ότι υπάρχουν **1.600 εργαζόμενοι**.

- ✓ Στη συνέχεια, με βάση μια ισπανική έρευνα, έχουμε ανά θέση ελλιμενισμού, μια υποστηρικτική θέση εργασίας. Για τις 13.500 θέσεις ελλιμενισμού στη Ελλάδα αντιστοιχούν **13.500 υποστηρικτικές θέσεις εργασίας**, κυρίως ελεύθεροι επαγγελματίες και μικρές επιχειρήσεις που ενισχύουν την τοπική οικονομία.

- ✓ Παρακάτω η ακολουθεί εκτίμηση της απασχόλησης:

Κατηγορία	Θέσεις εργασίας
Μαρίνες	550
Πλήρωμα σκαφών	9.500
Ναύλωση	1.600
Υποστηρικτικές θέσεις εργασίας στην τοπική οικονομία	13.500
Σύνολο	25.150

A large white cruise ship is shown from a low angle, sailing on the ocean. The ship has multiple decks with many windows and balconies. A prominent funnel is visible on the right side. The ship is moving towards the left, leaving a wake in the water. The sky is overcast with clouds.

Κρουαζιέρα

- ✓ Ο τομέας της κρουαζιέρας στην Ελλάδα διαθέτει τρεις αξιόπιστες πηγές:
  - Η ΕΛΙΜΕ (Ένωση Λιμένων Ελλάδας), διατηρεί στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των κρουαζιερόπλοιων και των επιβατών ανά λιμένα. Τα δεδομένα, ωστόσο, δεν δείχνουν τον αριθμό των αποβιβασθέντων επιβατών και τις δαπάνες τους.
  - Η Τράπεζα της Ελλάδος διενεργεί έρευνα κρουαζιέρας για να εμπλουτίσει τα δεδομένα που συλλέγει μέσω της έρευνας των συνόρων. Επισημαίνεται ότι τα συνολικά στατιστικά στοιχεία για τις κρουαζιέρες αντλούνται από δύο πηγές πληροφόρησης και έρευνας:
    - Από την Έρευνα Συνόρων, στην οποία καταγράφονται οι ταξιδιώτες κρουαζιέρας που αναχώρησαν από κάποια πύλη εξόδου της χώρας (αεροδρόμιο, οδικό σταθμό ή λιμάνι). Σε αυτή την περίπτωση τα στατιστικά στοιχεία από κρουαζιέρες ενσωματώνονται στα συνολικά στοιχεία που εκτιμώνται από την Έρευνα Συνόρων.
    - Από συμπληρωματική έρευνα που διεξάγει η Τράπεζα της Ελλάδος, με βάση διοικητικά στοιχεία, στην οποία καταγράφονται οι υπόλοιποι ταξιδιώτες κρουαζιέρας και γίνεται διάκριση σε τρεις κύριες κατηγορίες: α) ταξιδιώτες σε ελληνικό λιμάνι επιβίβασης (home port) για την πραγματοποίηση της κρουαζιέρας, β) ταξιδιώτες σε ελληνικό λιμάνι αποβίβασης (last port) και γ) διερχόμενοι (transit) ταξιδιώτες, οι οποίοι πραγματοποιούν μόνο στάσεις σε ελληνικά λιμάνια.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στη μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος παρέχουν πληροφορίες για τον αριθμό των επιβατών κρουαζιερόπλοιων που αποβιβάζονται και για τα ποσά που δαπάνησαν. Αυτοί οι επιβάτες κρουαζιερόπλοιων που χρησιμοποιούν κάποια πύλη εξόδου (βλ. παραπάνω) περιλαμβάνονται στα στοιχεία που παρουσιάζονται.

Στα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα μεταφοράς (π.χ. αεροπορικά ταξίδια) που χρειάζεται να κάνουν οι επιβάτες κρουαζιέρας για να έρθουν ή να φύγουν από την Ελλάδα. Τέλος, τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος δεν περιλαμβάνουν τις δαπάνες των κρουαζιερόπλοιων, την κατασκευή και την συντήρησή τους και τις δαπάνες του διοικητικού προσωπικού.

- Τέλος, ο οργανισμός Cruise Lines International Association, CLIA, διεξάγει διάφορες έρευνες στον τομέα, συμπεριλαμβανομένων μελετών σχετικά με τη συμβολή του τουρισμού κρουαζιέρας στις διάφορες οικονομίες παγκοσμίως. Τα στοιχεία περιλαμβάνουν εκτιμήσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών. Ωστόσο, υπάρχει ένα χάσμα μεταξύ των δαπανών των επιβατών που υπολογίζονται από την CLIA και την Τράπεζα της Ελλάδος.

Κρουαζιερόπλοια ανά λιμάνι και επιβάτες

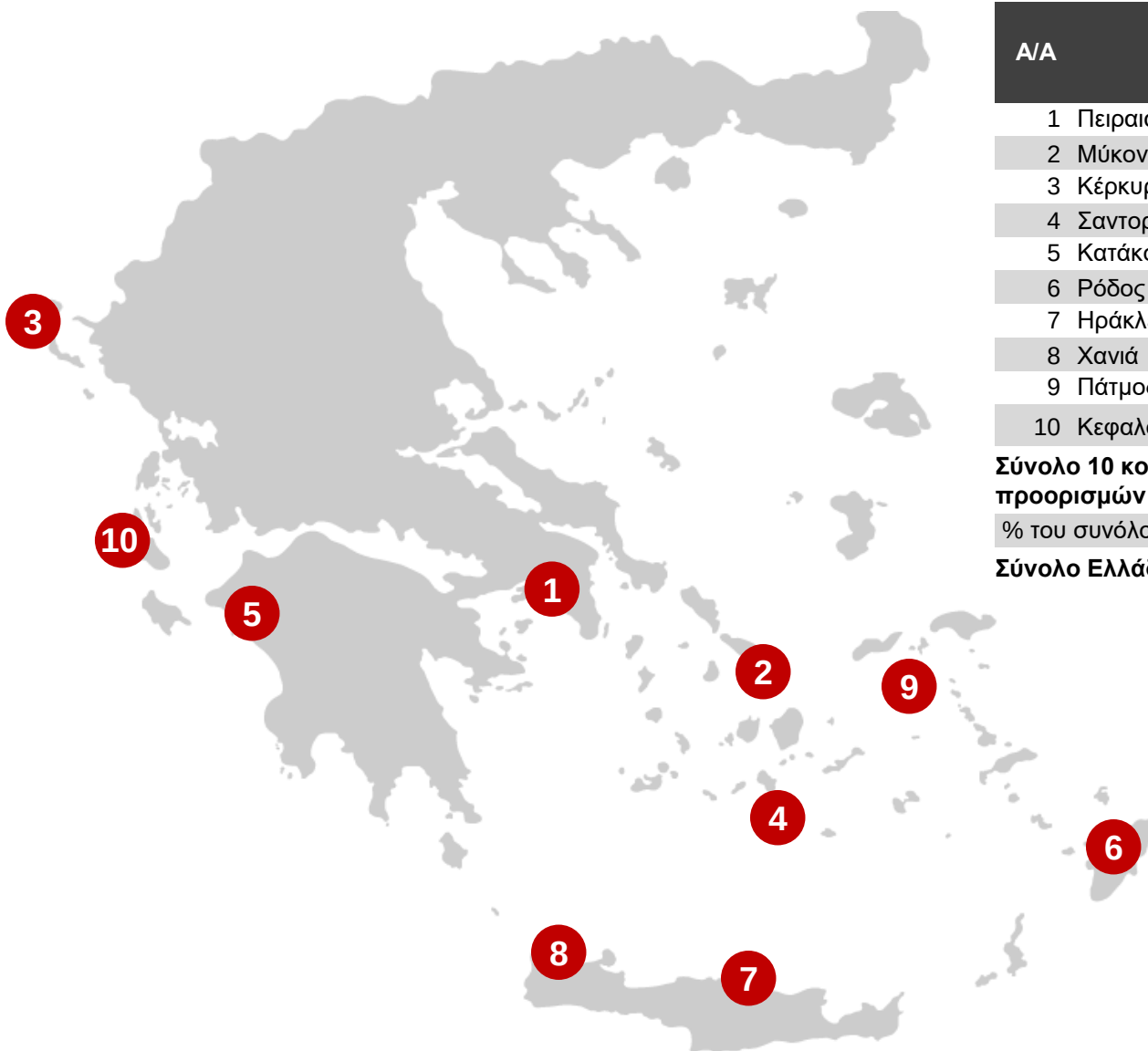
Α/Α	Προορισμός	2015		2016		2017	
		Κρουαζιερό-πλοια	Επιβάτες	Κρουαζιερό-πλοια	Επιβάτες	Κρουαζιερό-πλοια	Επιβάτες
1	Πειραιάς	621	980.149	625	1.094.135	576	1.055.559
2	Μύκονος	600	649.914	596	722.517	501	699.304
3	Κέρκυρα	407	647.347	481	748.916	410	679.681
4	Σαντορίνη	636	791.927	572	783.893	406	620.570
5	Κατάκολο	242	459.882	274	505.111	271	567.047
6	Ρόδος	340	342.063	299	314.689	248	274.903
7	Ηράκλειο	170	219.805	165	238.780	131	181.693
8	Χανιά	59	96.612	86	147.915	84	128.067
9	Πάτμος	192	124.476	147	91.785	136	110.878
10	Κεφαλονιά - Ιθάκη	112	149.227	77	85.463	50	61.598
11	Ναύπλιο	62	46.075	94	51.551	86	29.689
12	Άγιος Νικόλαος	52	37.762	49	26.560	43	28.972
13	Σύρος	53	21.986	90	26.403	75	24.543
14	Λαύριο	55	44.815	65	43.236	26	17.406
15	Χίος	42	25.229	43	21.933	7	16.445
16	Ιτέα	83	17.851	92	14.848	74	14.423
17	Ζάκυνθος	8	5.742	29	25.175	17	13.104
18	Σάμος	19	10.893	51	43.659	39	10.008
19	Μήλος	28	15.394	32	14.735	23	9.222
20	Ηγουμενίτσα	6	3.090	7	7.623	8	9.088
21	Καλαμάτα	31	38.549	28	28.132	11	8.020
22	Μονεμβασιά	38	10.391	44	12.904	39	7.742

Κρουαζιερόπλοια ανά λιμάνι και επιβάτες

Α/Α	Προορισμός	2015		2016		2017	
		Κρουαζιερό-πλοια	Επιβάτες	Κρουαζιερό-πλοια	Επιβάτες	Κρουαζιερό-πλοια	Επιβάτες
23	Βόλος	57	67.096	46	37.445	9	7.618
24	Γύγειο	23	10.448	33	13.019	16	6.738
25	Κως	41	18.277	41	19.222	16	6.451
26	Σύμη	36	16.728	30	14.206	10	5.580
27	Ίος	13	6.700	17	7.113	8	5.048
28	Νάξος	23	4.738	27	2.470	16	4.236
29	Πάρος	25	3.679	23	3.127	16	3.916
30	Καβάλα	22	12.783	19	6.042	6	3.226
31	Σκιάθος	23	8.220	18	6.232	6	3.111
32	Μυτιλήνη	53	24.894	29	13.923	5	2.482
33	Θεσσαλονίκη	35	26.356	23	18.876	4	2.424
34	Πύλος	11	3.080	5	1.060	9	1.601
35	Ρέθυμνο	11	1.076	3	400	21	1.301
36	Κύθηρα	4	1.050	18	4.479	5	1.298
37	Σκόπελος	8	735	8	755	3	1.038
38	Πάτρα	3	1.090	2	743	2	952
39	Λήμνος	41	15.787	14	4.072	2	381
40	Πρέβεζα	5	967	4	556	0	0
41	Άνδρος	2	838	1	528	0	0
42	Σητεία	1	444	0	0	0	0
43	Αλεξανδρούπολη / Σαμοθράκη	1	278	0	0	0	0
Σύνολο		4.294	4.964.443	4.307	5.204.231	3.415	4.625.363

10 Κορυφαία λιμάνια κρουαζιέρας 2017

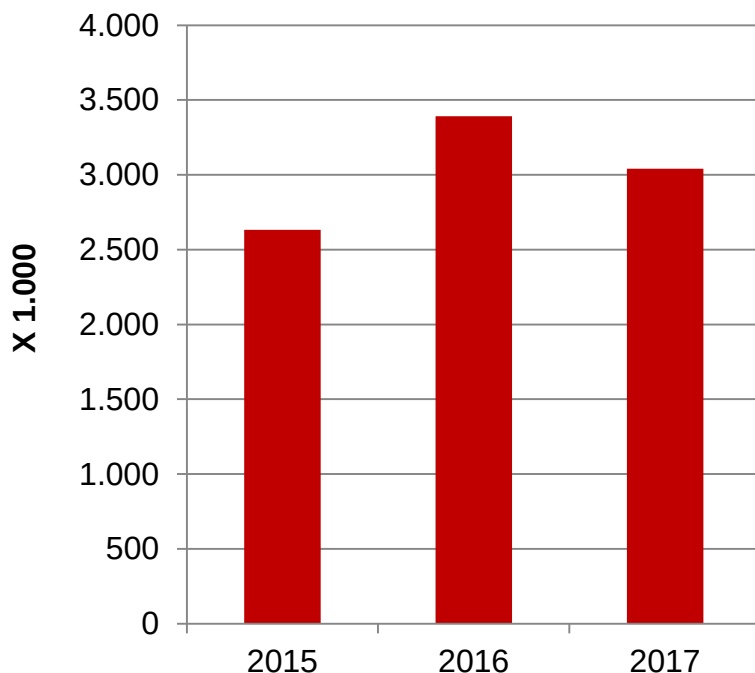
Α/Α	Προορισμός	2017	
		Κρουαζιερό-πλοια	Επιβάτες
1	Πειραιάς	576	1.055.559
2	Μύκονος	501	699.304
3	Κέρκυρα	410	679.681
4	Σαντορίνη	406	620.570
5	Κατάκολο	271	567.047
6	Ρόδος	248	274.903
7	Ηράκλειο	131	181.693
8	Χανιά	84	128.067
9	Πάτμος	136	110.878
10	Κεφαλονιά - Ιθάκη	50	61.598
Σύνολο 10 κορυφαίων προορισμών		2.813	4.379.300
% του συνόλου		86%	96%
Σύνολο Ελλάδας		3.261	4.567.962

Πηγή: ΕΛΙΜΕ

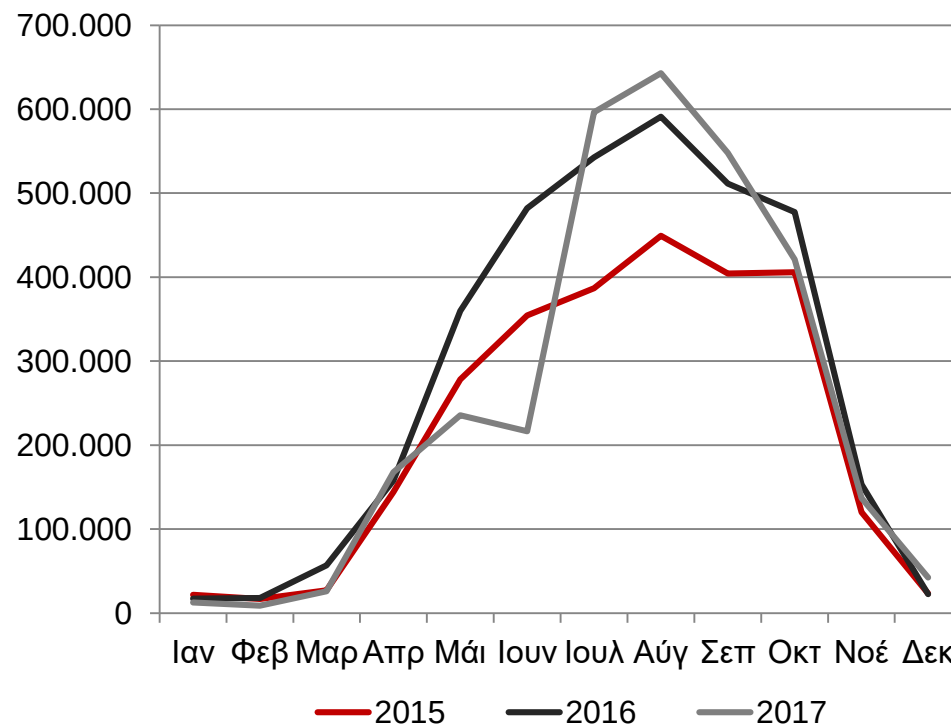
- ✓ Τα 10 κορυφαία λιμάνια καλύπτουν το 86% των αφίξεων κρουαζιερόπλοιων και το 96% των επιβατών.
- ✓ Η κίνηση επιβατών αυξήθηκε κατά 4,8% y-o-y το 2016 αλλά μειώθηκε κατά 11,1% y-o-y το 2017.

- ✓ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος το 2016 οι αφίξεις επιβατών ανήλθαν σε 3,4 εκατ. αύξηση της τάξης του 28,7%, ενώ με βάση τα στοιχεία το 2017 σημειώθηκε μείωση της τάξης του 10,3%.
- ✓ Το μοτίβο εποχικότητας των τουριστών κρουαζιέρας δείχνει ότι οι περισσότερες αφίξεις πραγματοποιούνται το διάστημα Μαΐου - Οκτωβρίου.

Αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας

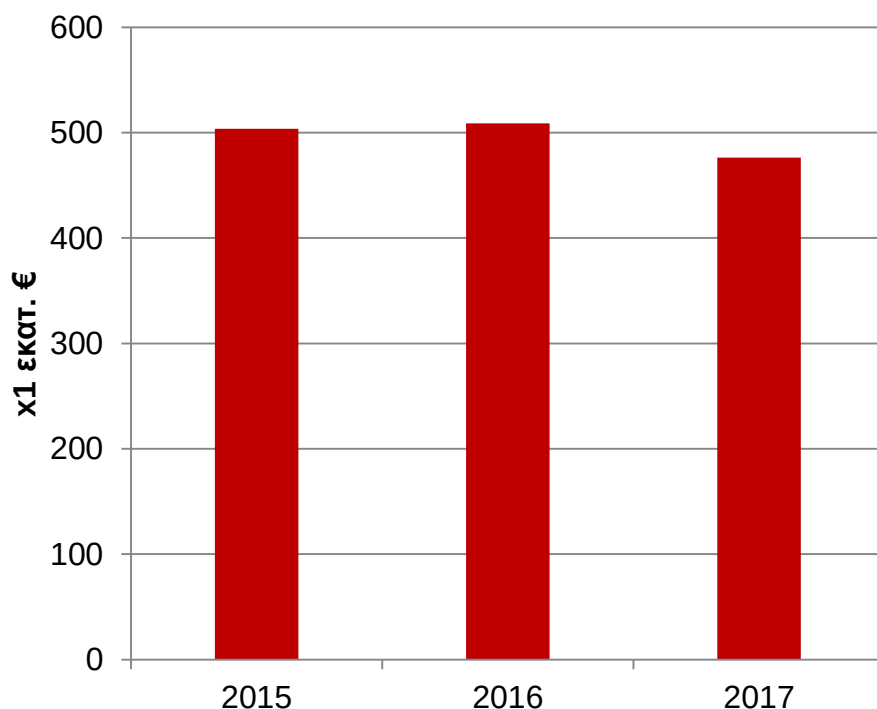
Εποχικότητα αφίξεων

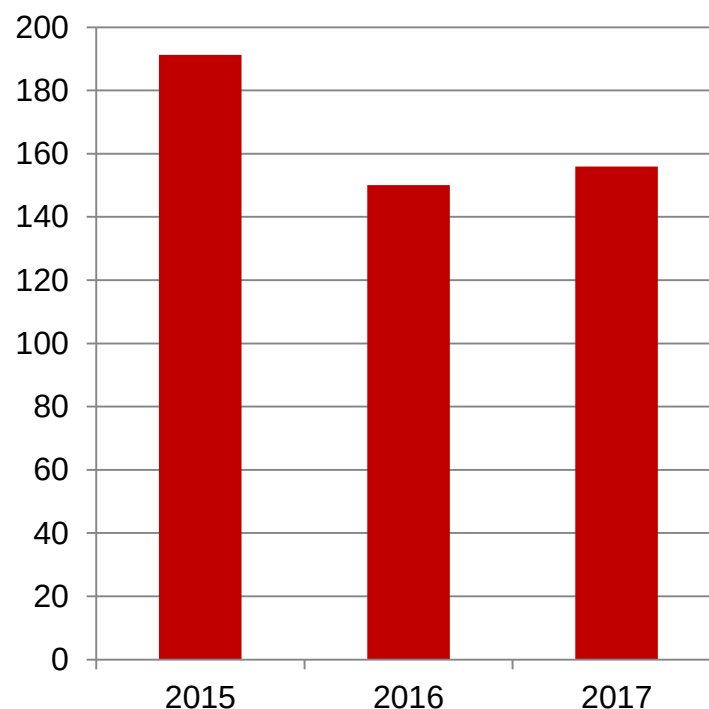
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

- ✓ Οι συνολικές δαπάνες τουριστών κρουαζιέρας το 2015 ανήλθαν σε € 504 εκατ., το 2016 σε € 509 εκατ., ενώ το 2017 μειώθηκαν σε € 476 εκατ., δηλαδή -6,4% y-o-y.
- ✓ Το 2016 και το 2017 η μέση δαπάνη ανά άφιξη επιβάτη ήταν € 150 και € 156 αντίστοιχα, πολύ χαμηλότερα από το 2015 που ήταν € 191.

Δαπάνες τουριστών κρουαζιέρας

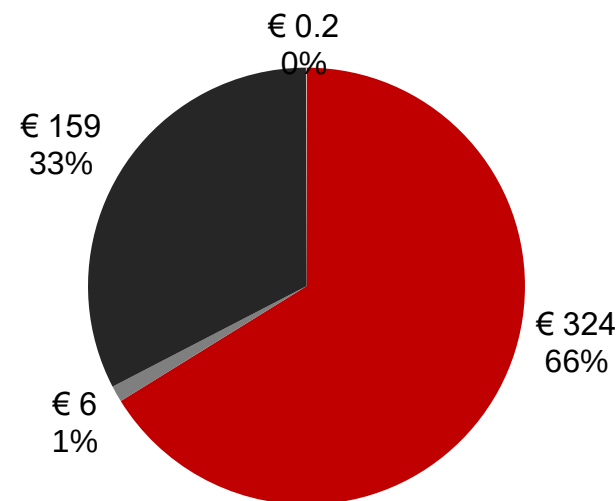
Δαπάνες ανά άφιξη τουριστών

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

- ✓ Σύμφωνα με την CLIA, το σύνολο των οικονομικών μεγεθών από τη δραστηριότητα κρουαζιέρας εκτιμάται σε € 489 εκατ. για το 2015, δηλαδή μείωση 3,4% σε σύγκριση με το 2014. Η μείωση αυτή προκλήθηκε κυρίως από τη σημαντική πτώση των προμηθειών και κυρίως από την μείωση της αγοράς καυσίμων. Η μείωση αυτή αντισταθμίστηκε εν μέρει από την αύξηση κατά 21% των δαπανών στα ελληνικά ναυπηγεία και από την αύξηση κατά 2,7% των δαπανών από τους επιβάτες και τα πληρώματα.
- ✓ Από το σύνολο αυτό, οι δαπάνες των επιβατών στην Ελλάδα εκτιμώνται σε € 324 εκατ., αντιπροσωπεύοντας το 66% του συνόλου. Αυτά τα ποσά περιλαμβάνουν εκδρομές στα λιμάνια ελλιμενισμού, κρατήσεις σε ξενοδοχεία, πιθανά αεροπορικά ταξίδια, ψώνια κλπ.
Τα ευρωπαϊκά στοιχεία δείχνουν οι δαπάνες των επιβατών των κρουαζιερόπλοιων καταμερίζονται στις ακόλουθες κατηγορίες:
  - 33% ψώνια
  - 24% αξιοθέατα & τοπικές μετακινήσεις
  - 23% δαπάνες επιβίβασης / αποβίβασης
  - 12% φαγητό & ποτό (F & B)
  - 8% διαμονή
- ✓ Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία είναι οι προμήθειες σκαφών συνολικού κόστους € 159 εκατ., που αντιπροσωπεύει το 33% του συνόλου. Οι αγορές αυτές αφορούν τη λειτουργία των κρουαζιερόπλοιων και περιλαμβάνουν τα αγαθά που καταναλώνονται επί του σκάφους, τις προμήθειες σε πρακτορεία ταξιδιών, τα καύσιμα και τις χρηματοπιστωτικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες όπως η ασφάλιση, η διαφήμιση και άλλες υπηρεσίες.
- ✓ Οι κατηγορίες κατασκευή και συντήρηση των κρουαζιερόπλοιων αποτελούν το 1% των συνολικών δαπανών, δηλαδή € 6 εκατ.
- ✓ Τέλος, η μισθοδοσία του διοικητικού προσωπικού των εταιρειών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανέρχεται σε € 200.000.

Καταμερισμός δαπανών σε εκατ. €

- Δαπάνες επιβατών
- Συντήρηση σκαφών
- Προμήθειες σκαφών
- Διοικητικό προσωπικό

- ✓ Το home porting έχει άμεση οικονομική επίπτωση στην τοπική οικονομία.
- ✓ Για την Ελλάδα, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει υπολογίσει με βάση τα δεδομένα 2016 ότι το 9,1% των επιβατών κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα αφορά το home porting, δηλαδή περίπου 308.000 επιβάτες. Το υπόλοιπο 90,9% των επιβατών κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα είναι transit.
- ✓ Οι εκτιμήσεις της CLIA δείχνουν ότι 201.000 επιβάτες ξεκίνησαν την κρουαζιέρα τους στην Ελλάδα (2015), ενώ τα στοιχεία Medcruise - CLIA του 2014 δείχνουν συνολικά 256.000 επιβάτες.
- ✓ Όσον αφορά τις δαπάνες, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει υπολογίσει ότι οι επιβάτες κρουαζιέρας δαπανούν € 139 στο home port. Αυτό πιθανότατα είναι πολύ χαμηλό, δεδομένου ότι τα € 6 αντιστοιχούν στις τοπικές μεταφορές. Η CLIA χρησιμοποιεί το ποσό των € 288 για κάθε επιβάτη που ξεκινά το ταξίδι του στο home port.
- ✓ Με βάση τη μελέτη του University of Barcelona το 2014 οι άμεσες δαπάνες των επιβατών κρουαζιέρας στο home port αναλύονται ως εξής:
  - 71,4% δαπάνες ανά επιβάτη κρουαζιέρας
  - 27,4% δαπάνες ανά εταιρεία κρουαζιέρας
  - 1,2% δαπάνες ανά εργαζόμενο κρουαζιερόπλοιου
- ✓ Εφαρμόζοντας αυτούς τους αριθμούς και υποθέτοντας συνολικά 250.000 επιβάτες στο homeport, οι οποίοι δαπάνησαν € 175 σε αυτό, η οικονομική επίδραση του home porting θα είναι:

Home porting άμεσες δαπάνες	Αξία (x 1.000)
Επιβάτες	€ 43.750
Εταιρείες κρουαζιέρας	€ 16,791
Δαπάνες προσωπικού κρουαζιερόπλοιων	€ 762
Σύνολο άμεσων οικονομικών επιπτώσεων	€ 61.303

- ✓ Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι άμεσες οικονομικές επιπτώσεις είναι μόνο 56% του συνόλου των οικονομικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων επιπτώσεων σύμφωνα με την ισπανική μελέτη, ο συνολικός αντίκτυπος θα ήταν € 110,3 εκατ.

- ✓ Είναι σαφές ότι υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ της δαπάνης επιβατών των στοιχείων της CLIA (€ 324 εκατ. το 2015) και της Τράπεζας της Ελλάδος (€ 503 εκατ. το 2015), η οποία δεν έχει συμπεριλάβει τα έξοδα αεροπορικών ταξιδιών για τους ταξιδιώτες που ταξιδεύουν με κρουαζιερόπλοια που ξεκινούν ή τελειώνουν την κρουαζιέρα τους στην Ελλάδα. Για το σκοπό αυτής της μελέτης έχουμε υπολογίσει το μέσο όρο και των δύο ποσών, δηλαδή € 415 εκατ.

- ✓ Επισκόπηση ανά κατηγορία:

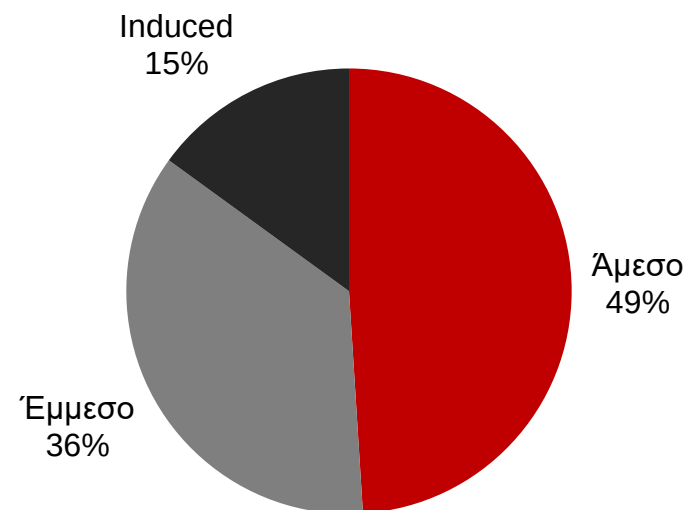
Κατηγορία	Αξία
Δαπάνες επιβατών	€ 415 εκατ.
Προμήθειες	€ 159 εκατ.
Κατασκευή & συντήρηση	€ 6 εκατ.
Κόστος διοικητικού προσωπικού	€ 0,2 εκατ.
Άμεση Επίπτωση	€ 580 εκ.
ΑΕΠ 2016	€ 174,2 δις
Ως % ΑΕΠ	0,33%
Μέσος πολλαπλασιαστής IOBE	2,2
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 1.274 εκατ.
Ως % ΑΕΠ	0,73%
Μέσος πολλαπλασιαστής ΚΕΠΕ	2,65
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 1.535 εκατ.
Ως % ΑΕΠ	0,88%

- ✓ Σύμφωνα με την CLIA το 2015, η συνολική απασχόληση, άμεση, έμμεση και induced, ανέρχεται σε 9.983 θέσεις εργασίας, μείωση κατά 1,5% από το 2014. Περίπου το 41% αυτών των θέσεων απασχόλησης ήταν στον τομέα των μεταφορών και το 12% στη μεταποίηση.
- ✓ Οι μεταφορές καλύπτουν τις αεροπορικές μεταφορές, τις υπηρεσίες μεταφορών και άλλες μεταφορές. Η μεταποίηση καλύπτει κυρίως τον μεταφορικό εξοπλισμό, τα τρόφιμα και τα ποτά, τα μέταλλα, τα μηχανήματα, τα υφάσματα, το χαρτί κλπ. Άλλοι τομείς που επηρεάζονται από τον κλάδο της κρουαζιέρας είναι η χονδρική & λιανική, η φιλοξενία, οι χρηματοπιστωτικές και οι επιχειρηματικές υπηρεσίες και οι προσωπικές υπηρεσίες & η κυβέρνηση.
- ✓ Το σύνολο των αμοιβών των εργαζομένων στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, εκτιμάται σε € 188 εκατ., δηλαδή κατά μέσο όρο € 18.832 ανά θέση εργασίας.
- ✓ Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το 49% των συνολικών θέσεων εργασίας συνδέονται άμεσα με τον τομέα της κρουαζιέρας (βλ. γράφημα).

Οι άμεσες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται από τη βιομηχανία της κρουαζιέρας βρίσκονται στα κρουαζιερόπλοια, στα κεντρικά γραφεία των εταιρειών του κλάδου, σε ταξιδιωτικά γραφεία που πωλούν κρουαζιέρες, σε εργοστάσια παραγωγής προϊόντων που καταναλώνονται στα κρουαζιερόπλοια, σε ναυπηγεία, διαφημιστικά γραφεία και ξενοδοχεία που χρησιμοποιούνται από τους επιβάτες για διακοπές πριν και μετά την κρουαζιέρα.

- ✓ Χρησιμοποιώντας το ευρωπαϊκό ποσοστό 49% για την άμεση απασχόληση, συνολικά 4.892 θέσεις εργασίας συνδέονται άμεσα με τον τομέα της κρουαζιέρας ή σε **στρογγυλοποίηση 5.000 θέσεις εργασίας** στην Ελλάδα
- ✓ Η συνολική αμοιβή των συγκεκριμένων υπαλλήλων εκτιμάται σε € 92,1 εκατ.

Επιπτώσεις απασχόλησης στην Ευρώπη

Πηγή: CLIA

Ακτοπλοΐα

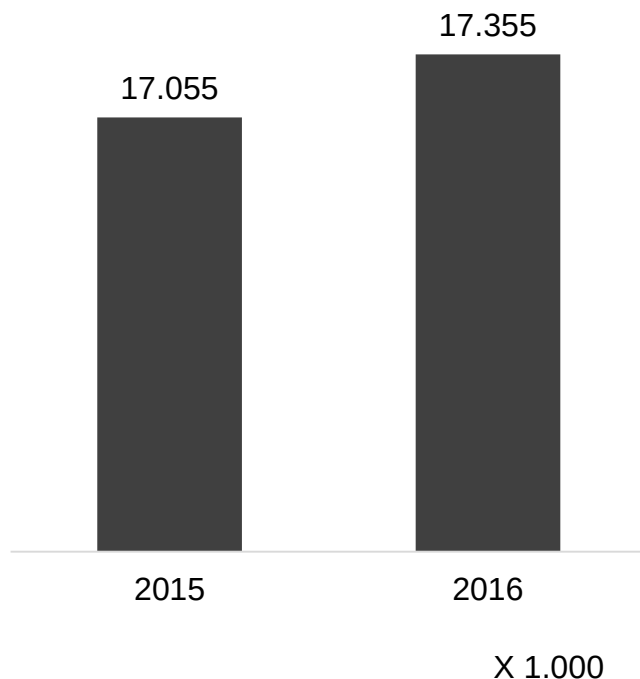

Εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές - επιβάτες

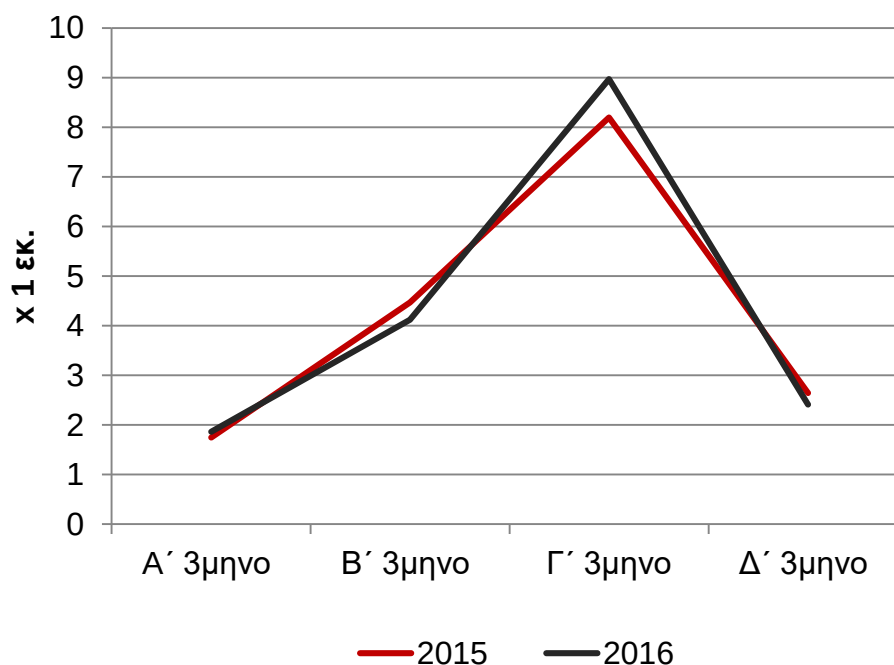
Επισκόπηση και εποχικότητα

- ✓ Ο συνολικός αριθμός επιβατών που μεταφέρθηκε στις εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές το 2016 είναι 17,4 εκατ. αύξηση της τάξης του 1,8% σε σχέση με το 2015.
- ✓ Οι περισσότεροι επιβάτες μεταφέρθηκαν το 3^ο τρίμηνο, ήτοι τους μήνες Ιούλιο - Σεπτέμβριο.

Σύνολο επιβατών εγχώριων ακτοπλοϊκών γραμμών

Εποχικότητα

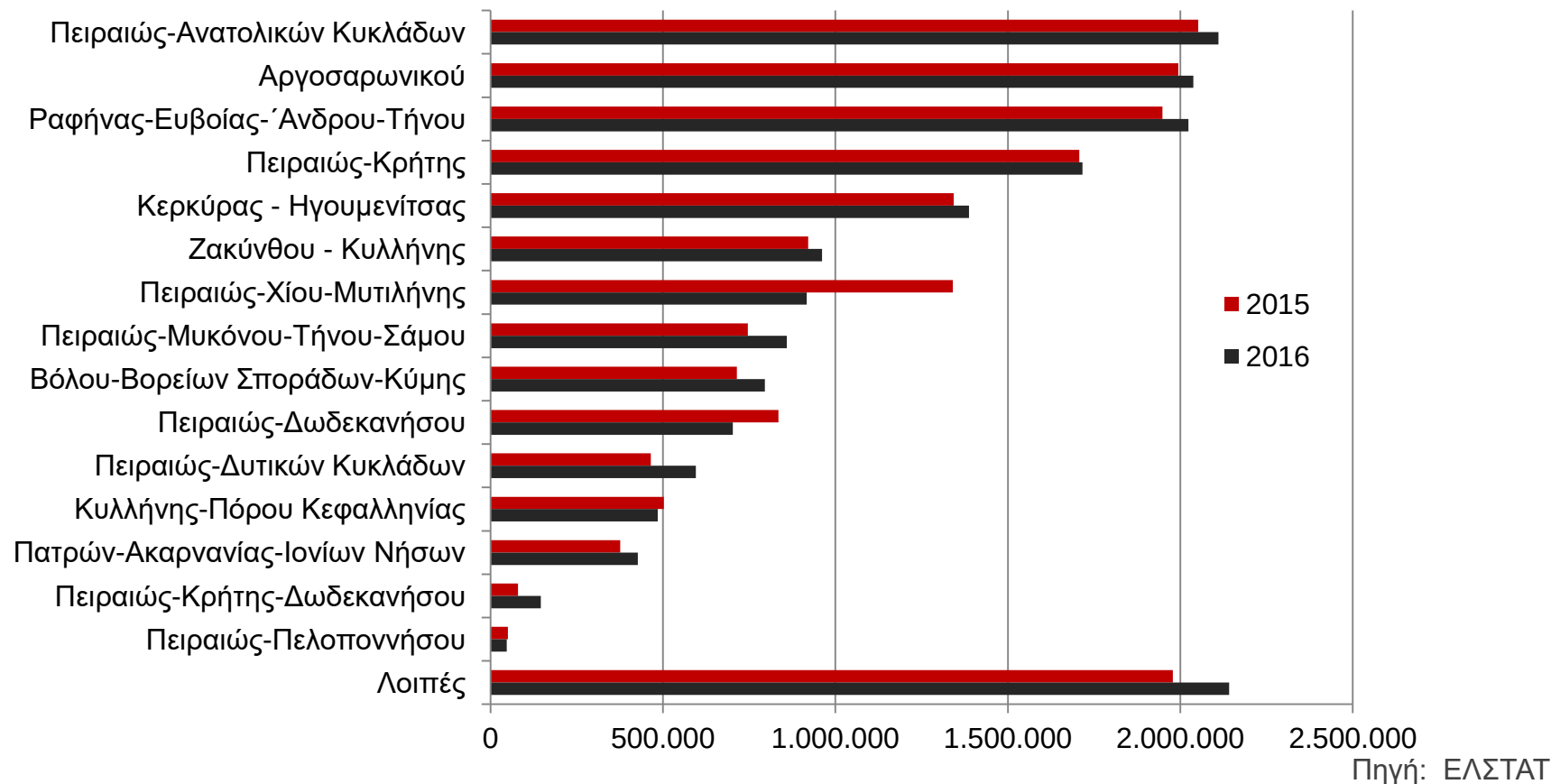
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές - επιβάτες

Ανάλυση ανά ακτοπλοϊκή γραμμή

- ✓ Το παρακάτω γράφημα δείχνει τον αριθμό των επιβατών των εγχώριων ακτοπλοϊκών γραμμών στην Ελλάδα. Πρέπει να σημειωθεί ότι προσθέσαμε τις ακόλουθες διαδρομές στον κατάλογο της ΕΛ.ΣΤΑΤ: Κυλλήνη - Πόρος - Κεφαλονιά, Ζάκυνθος - Κυλλήνη και Κέρκυρα - Ηγουμενίτσα. Η ΕΛ.ΣΤΑΤ έχει καταχωρήσει τις συγκεκριμένες γραμμές στα πορθημεία.
- ✓ Στη κορυφή βρίσκονται οι γραμμές από τον Πειραιά στις Κυκλάδες, οι διαδρομές εντός του Αργοσαρωνικού και η διαδρομή από τη Ραφήνα προς την Εύβοια - Άνδρο - Τήνο.

Διακινηθέντες επιβάτες

Εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές - επιβάτες

Στοιχεία ανά 3μηνο

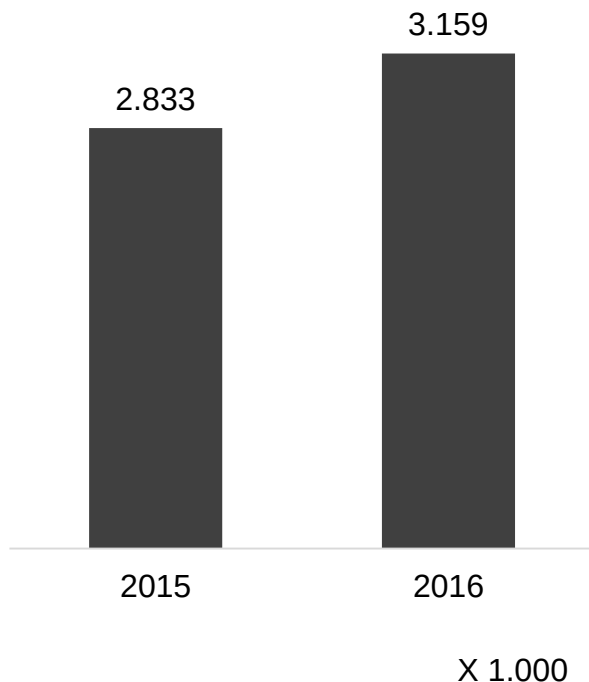
Εποχικότητα ακτοπλοϊκών γραμμών	2015					2016				
	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3μηνο	Δ΄ 3μηνο	Σύνολο	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3μηνο	Δ΄ 3μηνο	Σύνολο
Αργοσαρωνικού	210.215	584.273	892.480	307.505	1.994.473	246.721	543.811	957.410	289.807	2.037.749
Πειραιώς-Πελοποννήσου	3.589	6.841	35.351	5.171	50.952	5.810	7.915	29.731	3.584	47.040
Πειραιώς-Κρήτης	302.888	396.305	647.852	360.215	1.707.260	285.366	358.151	716.146	356.976	1.716.639
Πειραιώς-Κρήτης-Δωδεκανήσου	7.933	11.661	46.309	14.166	80.069	10.943	18.738	82.708	33.860	146.249
Πειραιώς-Δωδεκανήσου	107.699	206.211	288.286	232.577	834.773	111.307	207.665	255.037	128.524	702.533
Πειραιώς-Δυτικών Κυκλάδων	26.083	93.337	310.878	34.819	465.117	18.640	112.548	422.726	41.829	595.743
Πειραιώς-Ανατολικών Κυκλάδων	195.218	678.733	1.056.726	121.632	2.052.309	169.321	464.518	1.240.917	236.038	2.110.794
Πειραιώς-Μυκόνου-Τήνου-Σάμου	85.404	204.586	368.437	87.640	746.067	67.133	148.554	466.453	176.979	859.119
Πειραιώς-Χίου-Μυτιλήνης	115.078	285.082	486.963	453.002	1.340.125	230.027	233.616	363.322	90.250	917.215
Πατρών-Ακαρνανίας-Ιονίων Νήσων	30.837	76.545	210.056	58.322	375.760	34.873	98.752	248.019	45.320	426.964
Ραφήνας-Ευβοίας-Άνδρου-Τήνου	138.056	494.071	1.102.893	212.849	1.947.869	150.908	485.748	1.170.221	216.582	2.023.459
Βόλου-Βορείων Σποράδων-Κύμης	50.865	154.811	446.238	62.794	714.708	55.402	157.175	527.537	55.705	795.819
Κυλλήνης-Πόρου Κεφαλληνίας	79.461	128.785	207.239	87.503	502.988	72.187	108.383	214.670	89.855	485.095
Ζακύνθου - Κυλλήνης	114.209	218.328	434.671	154.296	921.504	116.254	230.476	475.285	139.000	961.015
Κερκύρας - Ηγουμενίσσας	196.325	364.943	547.596	233.751	1.342.615	199.035	377.546	563.457	247.348	1.387.386
Λοιπές	80.883	565.326	1.116.970	215.347	1.978.526	86.520	565.184	1.233.520	256.719	2.141.943
Σύνολο	1.744.743	4.469.838	8.198.945	2.641.589	17.055.115	1.860.447	4.118.780	8.967.159	2.408.376	17.354.762

Εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές - οχήματα

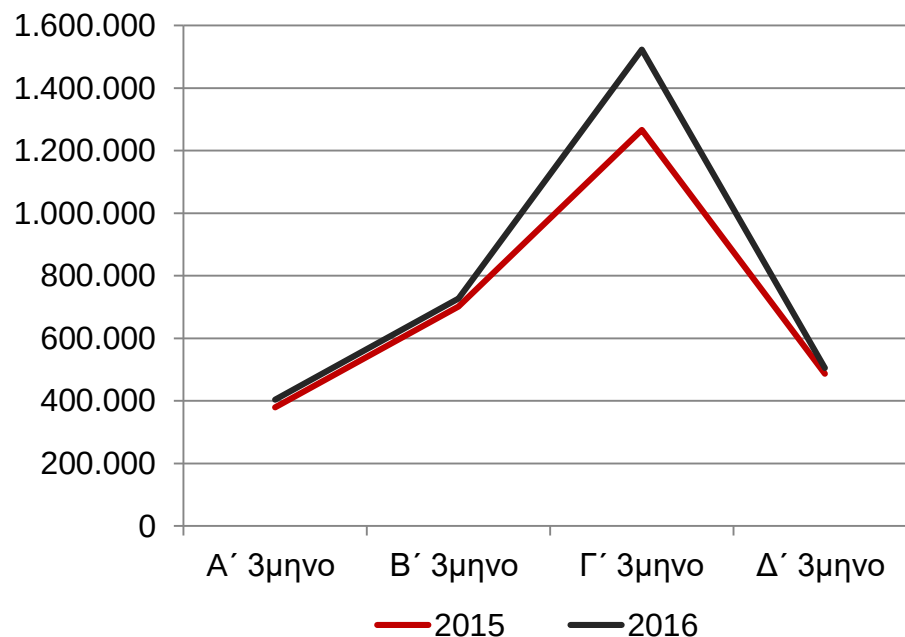
Επισκόπηση και εποχικότητα

- ✓ Η μεταφορά οχημάτων στις καθορισμένες διαδρομές παρουσίασε πολύ μεγαλύτερη αύξηση σε σύγκριση με τη μεταφορά των επιβατών. Σε σύγκριση με το 2015, η μεταφορά των οχημάτων αυξήθηκε κατά 11,5%.
- ✓ Τα περισσότερα οχήματα μεταφέρθηκαν το 3^ο τρίμηνο τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο.

Σύνολο οχημάτων στις εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές

Εποχικότητα

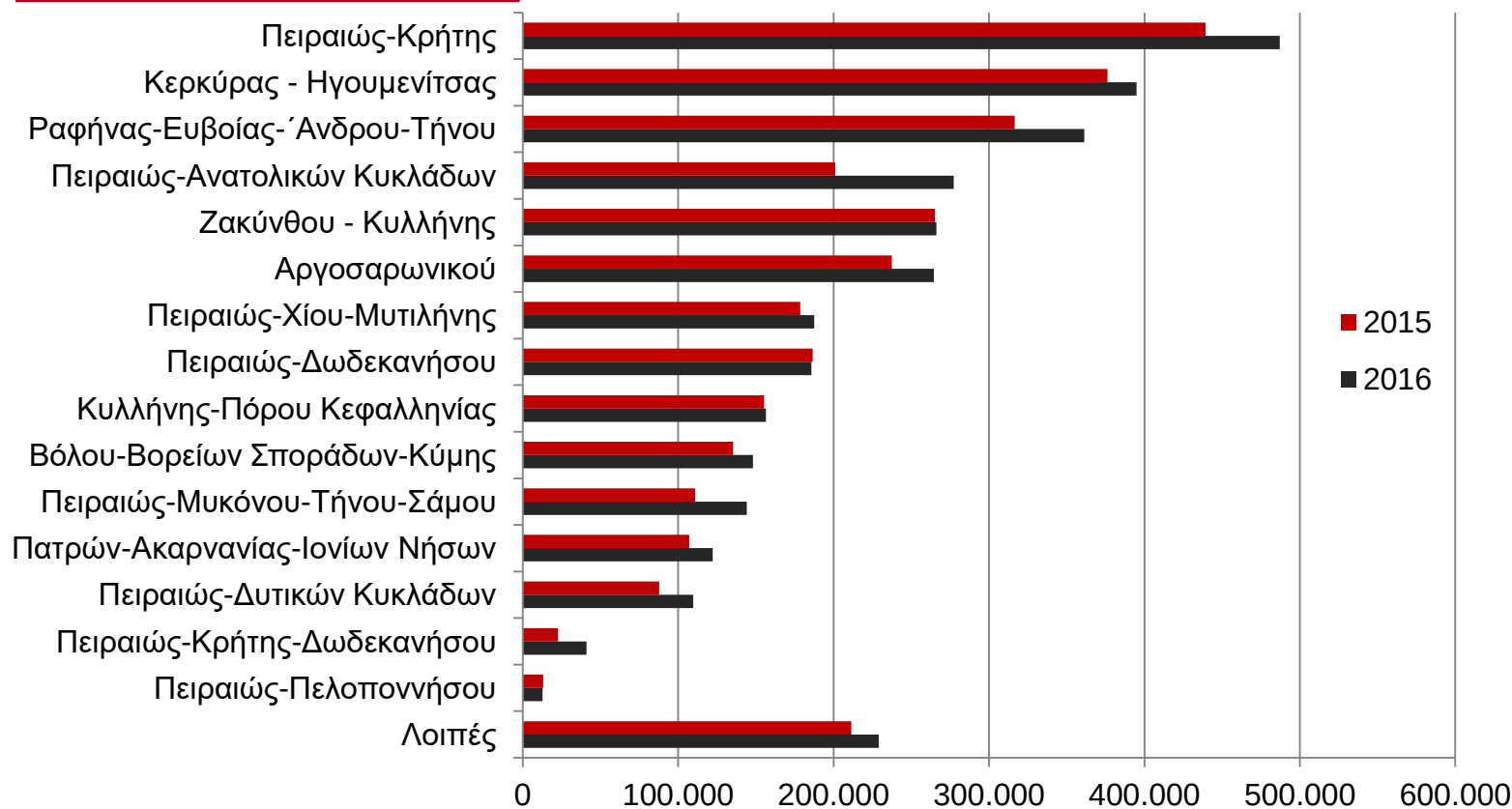
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές - οχήματα

Ανάλυση ανά γραμμή

Οι γραμμές με τις περισσότερες μεταφορές οχημάτων είναι Πειραιάς – Κρήτη, ακολουθεί η γραμμή Κέρκυρα – Ηγουμενίτσα και η γραμμή Ραφήνα – Εύβοια – Άνδρος – Τήνος.

Διακινηθέντα οχήματα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εγχώριες ακτοπλοϊκές γραμμές - οχήματα

Στοιχεία ανά 3μηνο

Εποχικότητα ακτοπλοϊκών γραμμών	2015					2016				
	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3 3μηνο	Δ΄ 3 3μηνο	Σύνολο	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3μηνο	Δ΄ 3μηνο	Σύνολο
Αργοσαρωνικού	27.682	66.886	104.639	38.293	237.500	35.062	69.496	120.202	39.844	264.604
Πειραιώς-Πελοποννήσου	870	1.830	9.014	1.410	13.124	1.568	2.285	8.116	853	12.822
Πειραιώς-Κρήτης	77.660	103.161	169.242	89.231	439.294	79.066	105.281	202.953	99.732	487.032
Πειραιώς-Κρήτης-Δωδεκανήσου	2.364	4.474	11.728	4.161	22.727	4.264	5.925	22.011	8.854	41.054
Πειραιώς-Δωδεκανήσου	28.125	49.544	59.940	48.896	186.505	28.645	55.826	64.818	36.330	185.619
Πειραιώς-Δυτικών Κυκλάδων	6.219	17.447	55.232	8.909	87.807	4.459	17.889	79.150	8.115	109.613
Πειραιώς-Ανατολικών Κυκλάδων	28.840	57.211	94.099	20.803	200.953	30.524	49.263	157.753	39.647	277.187
Πειραιώς-Μυκόνου-Τήνου-Σάμου	13.232	24.085	60.828	12.786	110.931	10.045	19.778	83.122	31.144	144.089
Πειραιώς-Χίου-Μυτιλήνης	19.853	48.845	72.639	37.223	178.560	28.242	52.489	85.309	21.363	187.403
Πατρών-Ακαρνανίας-Ιονίων Νήσων	9.179	22.249	58.369	17.240	107.037	10.129	27.671	69.286	15.086	122.172
Ραφήνας-Ευβοίας-΄Ανδρου-Τήνου	31.105	81.368	163.082	41.022	316.577	34.512	92.532	192.038	42.119	361.201
Βόλου-Βορείων Σποράδων-Κύμης	9.148	26.931	85.217	14.026	135.322	10.660	28.948	96.984	11.577	148.169
Κυλλήνης-Πόρου Κεφαλληνίας	24.355	39.922	62.508	28.543	155.328	24.944	36.594	67.455	27.470	156.463
Ζακύνθου - Κυλλήνης	35.798	61.038	119.401	48.980	265.217	35.746	62.321	123.079	45.003	266.149
Κερκύρας - Ηγουμενίσσας	64.777	96.898	140.009	74.596	376.280	65.504	100.675	150.735	78.052	394.966
Λοιπές	14.459	51.447	118.248	27.317	211.471	17.007	59.983	127.140	24.930	229.060
Σύνολο	379.207	701.889	1.265.947	486.119	2.833.162	403.370	726.973	1.523.011	505.189	3.158.543

Εγχώριες πορθμειακές γραμμές - επιβάτες

Στοιχεία ανά 3μηνο

- ✓ Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τη μεταφορά επιβατών στις εγχώριες πορθμειακές γραμμές. Η γραμμή από το Πέραμα στη Σαλαμίνα έχει μακράν το υψηλότερο μερίδιο σε αυτόν τον τομέα με συνολικά 6,6 εκατ. επιβάτες το 2016.
- ✓ Συνολικά, ο αριθμός των επιβατών μειώθηκε το 2016 κατά 3,6% y-o-y.

Εποχικότητα ακτοπλοϊκών γραμμών	2015					2016				
	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3μηνο	Δ΄ 3μηνο	Σύνολο	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3μηνο	Δ΄ 3μηνο	Σύνολο
Αγίας Μαρίνας (Αττικής) - Ν. Στύρων	29.092	87.265	157.127	39.842	313.326	39.510	93.004	162.975	41.978	337.467
Αιδηψού - Αρκίτσας	44.613	90.736	184.705	49.125	369.179	33.829	83.065	189.544	46.240	352.678
Αργοστολίου - Ληξουρίου	41.882	116.644	257.194	60.936	476.656	39.957	113.188	287.027	53.740	493.912
Γλύφας - Αγιοκάμπου	24.234	58.683	155.986	41.497	280.400	23.354	61.298	182.458	37.405	304.515
Θάσου - Κεραμωτής	94.491	372.835	870.828	143.474	1.481.628	106.688	381.206	981.000	137.042	1.605.936
Καβάλας - Θάσου	24.493	67.080	139.929	29.436	260.938	25.189	61.033	141.098	27.960	255.280
Περάματος - Παλουκίων	1.442.914	1.857.951	2.256.849	1.492.275	7.049.989	1.407.373	1.776.528	2.086.578	1.368.851	6.639.330
Ρίου - Αντιρρίου	297.535	442.701	552.215	319.677	1.612.128	247.960	353.936	477.463	246.003	1.325.362
Σπετσών - Κόστας	23.804	43.455	40.653	29.934	137.846	23.972	43.169	44.291	27.204	138.636
Φανερωμένης - Μεγάρων	99.738	128.860	141.225	106.997	476.820	83.347	111.400	146.971	96.174	437.892
Ωρωπού - Ερέτριας	—	114.470	81.963	4.849	201.282	—	25.931	61.116	7.845	94.892
Λοιπές	161.481	530.153	1.182.869	251.518	2.126.021	175.420	527.288	1.304.974	258.941	2.266.623
Σύνολο	2.284.277	3.910.833	6.021.543	2.569.560	14.786.213	2.206.599	3.631.046	6.065.495	2.349.383	14.252.523

Εγχώριες πορθμειακές γραμμές - οχήματα

Στοιχεία ανά 3μηνο

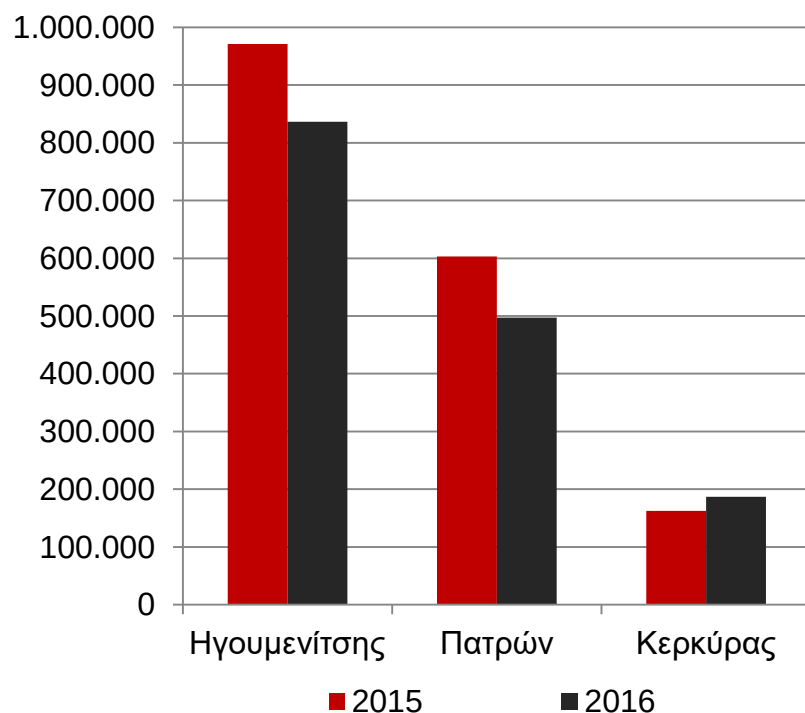
- ✓ Στις πορθμειακές γραμμές τα περισσότερα οχήματα μεταφέρονται μεταξύ Περάματος και Σαλαμίνας, αντιπροσωπεύοντας το 57% της αγοράς το 2016.
- ✓ Συνολικά, ο αριθμός των μεταφερόμενων οχημάτων παρέμεινε σταθερός το 2016 σε σύγκριση με το 2015 σε περίπου 6,1 εκατ. οχήματα.

Εποχικότητα ακτοπλοϊκών γραμμών	2015					2016				
	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3μηνο	Δ΄ 3μηνο	Σύνολο	Α΄ 3μηνο	Β΄ 3μηνο	Γ΄ 3μηνο	Δ΄ 3μηνο	Σύνολο
Αγίας Μαρίνας (Αττικής) - Ν. Στύρων	12.302	31.877	54.220	17.592	115.991	14.557	37.110	57.785	17.941	127.393
Αιδηψού - Αρκίστας	14.925	28.254	56.715	15.352	115.246	10.876	25.838	59.022	14.755	110.491
Αργοστολίου - Ληξουρίου	20.629	43.920	60.063	23.070	147.682	19.714	39.108	81.441	29.205	169.468
Γλύφας - Αγιοκάμπου	10.786	18.333	46.684	16.696	92.499	10.475	20.985	53.112	16.736	101.308
Θάσου - Κεραμωτής	32.577	103.638	249.564	51.745	437.524	41.652	110.602	277.494	48.209	477.957
Καβάλας - Θάσου	2.654	10.598	27.862	3.714	44.828	1.650	8.559	26.269	16.792	53.270
Περάματος - Παλουκίων	708.161	924.962	1.110.056	778.204	3.521.383	731.236	928.800	1.091.381	732.534	3.483.951
Ρίου - Αντιρρίου	137.891	197.103	244.127	158.186	737.307	115.968	168.052	216.612	117.546	618.178
Σπετσών - Κόστας	7.068	9.892	11.435	9.229	37.624	7.516	11.190	11.820	8.393	38.919
Φανερωμένης - Μεγάρων	51.967	73.044	86.416	66.581	278.008	53.984	66.541	112.985	69.282	302.792
Ωρωπού - Ερέτριας	—	42.528	29.037	1.634	73.199	—	9.286	25.886	3.751	38.923
Λοιπές	46.262	144.678	304.987	83.586	579.513	58.362	133.943	360.912	72.930	626.147
Σύνολο	1.045.222	1.628.827	2.281.166	1.225.589	6.180.804	1.065.990	1.560.014	2.374.719	1.148.074	6.148.797

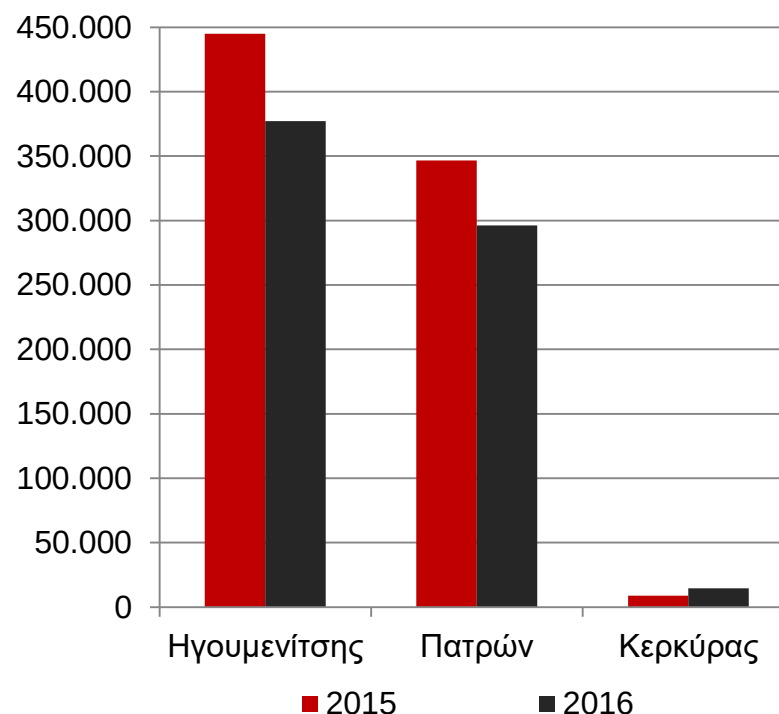

- ✓ Το 2016 καταγράφηκαν συνολικά 1.520.513 μεταφορές επιβατών στα διεθνή δρομολόγια από και προς την Ηγουμενίτσα, την Κέρκυρα και την Πάτρα, με συνολική μείωση 12,4% σε σύγκριση με το 2015, όπου μεταφέρθηκαν συνολικά 1.736.545 επιβάτες.
- ✓ Από πλευράς διεθνούς μεταφοράς οχημάτων η ζήτηση μειώθηκε κατά 14% γ-ο-γ το 2016.

Επιβάτες

Οχήματα

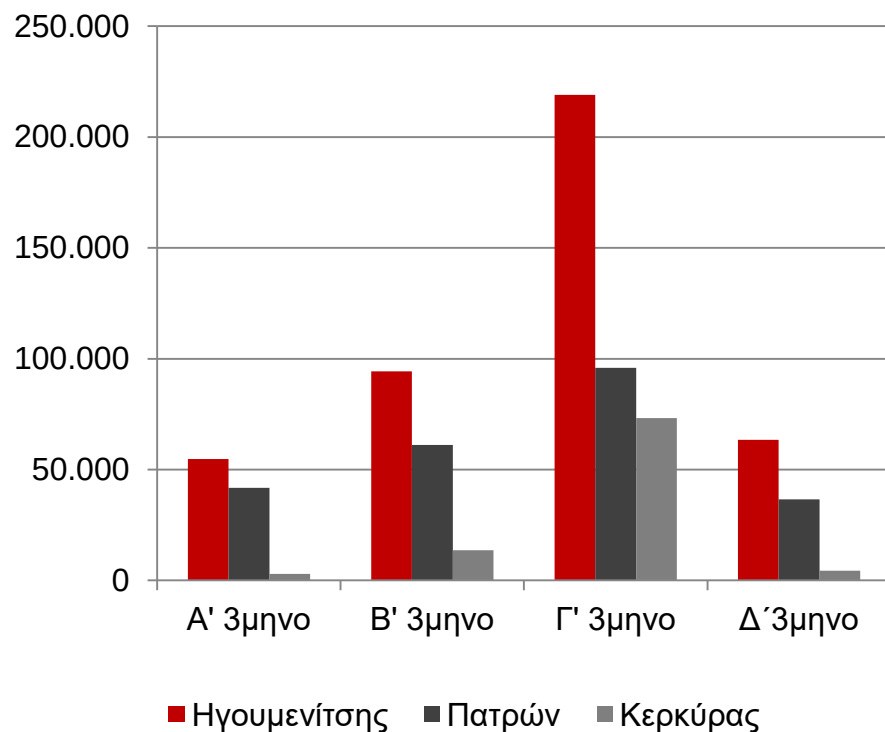
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διεθνείς ακτοπλοϊκές γραμμές - επιβάτες

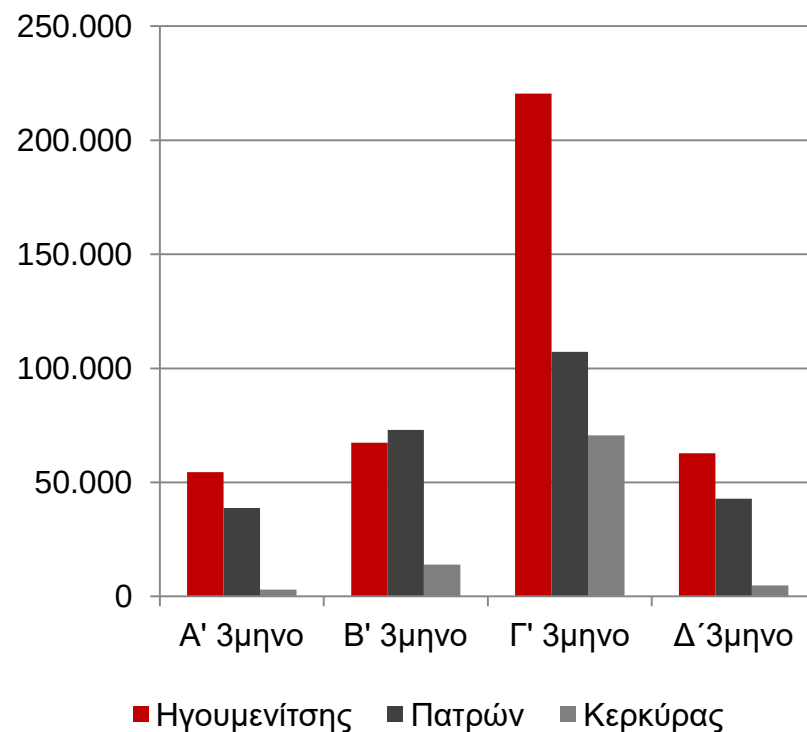
Εποχικότητα 2016

- ✓ Η πλειοψηφία των επιβατών επιβιβάζεται και αποβιβάζεται το 3^ο τρίμηνο του έτους.
- ✓ Το ισχυρότερο μοτίβο εποχικότητας κατέχει η γραμμή της Ηγουμενίτσας λόγω της τουριστικής περιόδου.

Επιβιβασθέντες επιβάτες

Αποβιβασθέντες επιβάτες

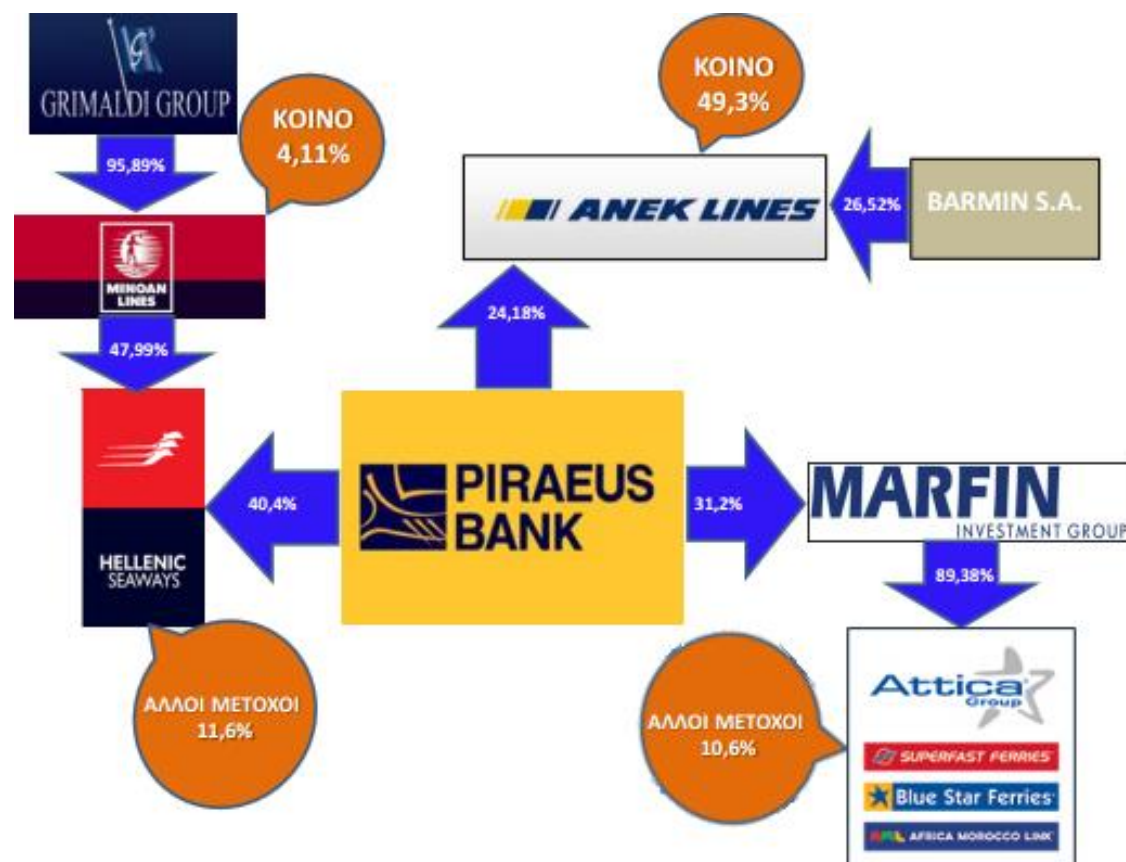
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Κύριοι παίκτες ακτοπλοΐας

Απόδοση 2016

✓ Οι κύριες ακτοπλοϊκές εταιρείες της εγχώριας αγοράς είναι:

- Attica Group: Superfast Ferries, Blue Star Ferries
- Minoan Lines
- ANEK
- Hellenic Seaways

- ✓ Η Attica Group είναι η πρώτη εταιρεία τόσο σε μεταφορά επιβατών όσο και οχημάτων με σχεδόν 3,3 εκατ. επιβάτες και 275.000 φορτηγά.

Εταιρείες	Εργαζόμενοι	Πλοία	Επιβάτες	Αυτοκίνητα	Φορτηγά
Attica Group	1.058	16	3.268.148	433.421	275.201
Minoan Lines	308	4	1.030.508	191.954	128.730
ANEK	749	9	1.000.000	188.000	133.000
Hellenic Seaways	493	18	3.098.393	251.126	61.762
Σύνολο	2.608	47	8.397.049	1.064.501	598.693

- ✓ Ωστόσο, στην ελληνική εγχώρια αγορά η Hellenic Seaways κατέχει ηγετική θέση μεταφέροντας σχεδόν 3,1 εκατ. επιβάτες. Η εταιρεία δεν δραστηριοποιείται στη διεθνή ακτοπλοΐα. Στις διεθνείς συνδέσεις η Minoan Lines κατέχει ηγετική θέση στον τομέα των επιβατικών μεταφορών με 388.000 επιβάτες, ακολουθεί η Attica Group με 326.000 επιβάτες και η ANEK με 262.000 επιβάτες.
- ✓ Ο συνολικός κύκλος εργασιών των συγκεκριμένων εταιρειών το 2016 ανήλθε σε € 718 εκατ., ενώ υπέστη μείωση της τάξης του 3,2% σε σχέση με το 2015. Πάνω από 58% του συνολικού κύκλου εργασιών προήλθε από την εγχώρια αγορά μεταφορών. Η Attica Group πέτυχε τον υψηλότερο κύκλο εργασιών το 2016, φθάνοντας το μερίδιο αγοράς της στο 37%.

Κύκλος Εργασιών (x € 1 εκατ.)	2015	2016
Ελλάδα	429	418
Αδριατική	282	271
Άλλες δραστηριότητες	31	29
Σύνολο	742	718

Εταιρείες	Κύκλος Εργασιών (x € 1 εκατ.)
Attica Group	269
Minoan Lines	160
ANEK	158
Hellenic Seaways	132
Σύνολο	718

✓ Μικρότερες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις κύριες γραμμές είναι:

Εταιρείες	Συμβατικά	Ταχύπλοα	Σύνολο	Γραμμές
1 Sea Jets	1	11	12	Πειραιάς-Ραφήνα-Λαύριο-Κυκλάδες-Ηράκλειο
2 Twoway Ferries	5		5	Σαρωνικός / Κέρκυρα-Παξοί
3 Anes Ferries	2		2	Πειραιάς-Αίγινα/Βόλος-Εύβοια-Σποράδες
4 Fast Ferries	3		3	Ραφήνα-Άνδρος-Τήνος-Μύκονος
5 Levante Ferries	2		2	Κυλλήνη-Κεφαλονιά-Ζάκυνθος
6 Ane Καλύμνου	3		3	Κάλυμνος-Κως-Λέρος-Πάτμος-Αστυπάλαια-Λειψοί-Σάμος-Αγαθονήσι
7 ANMEZ AE (Zante Ferries)	3		3	Κυκλάδες-Ιόνιο
8 Δωδεκάνησος NE	1	2	3	Δωδεκάνησα/Ανατολικό Αιγαίο
9 Aegean Speed Lines		1	1	Δυτικές Κυκλάδες
10 Golden Star Ferries	2	1	3	Ραφήνα-Άνδρος-Τήνος-Μύκονος-Πάρος-Νάξος-Ίος-Σαντορίνη
11 Kefalonian Lines	2		2	Κυλλήνη-Κεφαλλονιά-Ζάκυνθος
12 Goutos Lines	1		1	Λαύριο-Κέα-Κύθνος
13 Nova Ferries	1		1	Σαρωνικός
14 Αγία Μαρίνη NE	1		1	Ψαρά-Χίος
15 Ιόνιον Πέλαγος NE	1		1	Αστακός-Κεφαλονιά-Ιθάκη-Λευκάδα
16 Καρυστία	1		1	Λαύριο-Κέα-Κύθνος
17 ΛANE	1		1	Περαίας-Κύθηρα-Γύθειο-Κίσσαμος
18 Πάρος Αντίπαρος NE	1		1	Ικαρία-Φούρνοι-Σάμος
19 Σκύρος NE	1		1	Κύμη-Σκύρος-Σκόπελος-Αλόνησος
20 Leve Ferries	1		1	Αίγινα
21 Σαμοθράκη NE	1		1	Αλεξανδρούπολη-Σαμοθράκη-Λήμνος-Λαύριο
22 Κερκυραϊκές Γραμμές	1		1	Κέρκυρα-Ηγουμενίτσα
23 Aqua Ferries	1		1	Βόλος-Αγ. Κωνσταντίνος-Σκιάθος-Σκόπελος-Αλόνησος
Σύνολο	36	15	51	

Οικονομικές επιπτώσεις & απασχόληση στην ακτοπλοΐα

- ✓ Η Blue Star Ferries έχει υποδείξει την ακόλουθη κατανομή των ναύλων της:
  - 58% έσοδα από εισιτήρια επιβατών
  - 14% έσοδα από εισιτήρια αυτοκινήτων
  - 28% έσοδα από εισιτήρια φορτηγών
- ✓ Εξαιρουμένων των φορτηγών, το 72% καλύπτει τους ναύλους επιβατών και αυτοκινήτων. Το ποσοστό αυτό περιλαμβάνει και ένα μέρος που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως τουριστική κίνηση και ως εκ τούτου έχουμε εκτιμήσει ότι ένα ποσοστό 70% του κύκλου εργασιών των κορυφαίων εταιρειών, αφορά στον τουρισμό.
- ✓ Επιπλέον, εκτιμάται ότι ο κύκλος εργασιών των κορυφαίων εταιρειών που καλύπτουν τον τουρισμό είναι περίπου το 70% της συνολικής αγοράς.

Κατηγορία	Αξία
Κύκλος εργασιών κύριων εταιρειών που καλύπτουν τον τουρισμό	€ 503 εκατ.
Υπόλοιπο αγοράς	€ 216 εκατ.
Φόροι και μερίδιο τουρισμού των πορθμειακών γραμμών	€ 181 εκατ.
Άμεση Επίπτωση	€ 900 εκατ.
ΑΕΠ 2016	€ 174,2 δις
Ως % ΑΕΠ	0,52%
Μέσος πολλαπλασιαστής IOBE	2,2
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 1.980 εκατ.
Ως % ΑΕΠ	1,1%
Μέσος πολλαπλασιαστής ΚΕΠΕ	2,65
Έμμεσο και Άμεσο αποτέλεσμα	€ 2.385 εκατ.
Ως % ΑΕΠ	1,4%

- ✓ Η συνολική άμεση απασχόληση στον τομέα της ακτοπλοΐας εκτιμάται σε 6.000 θέσεις εργασίας.

INSETE

Εκπόνηση Μελέτης / Εμπειρογνωμοσύνης με τίτλο: «Συνθετική μελέτη για τον Ναυτικό Τουρισμό (yachting, κρουαζιέρα και ακτοπλοΐα)»

στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου 1 της Πράξης «Ενίσχυση της θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας του ΣΕΤΕ» με κωδικό MIS 5000993, η οποία έχει ενταχθεί στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

gbr
consulting

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

